PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XII ГРУДЕНЬ, 1971 ЧИСЛО 12

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XII ГРУДЕНЬ, 1971 Ч. 12

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 12 DECEMBER, 1971 VOL. XII

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

НА ОБКЛАДИНЦІ: Собор Св. Софії в Києві, збудований за Ярослава Мудрого й освячений 1037 р. Від 14 до 30 жовтня 1921 року, тут збирався і діяв Перший Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Православної Церкви. Цю давню святиню України — священе місце оформлення соборноправного устрою Православної Церкви, комуністи опорожнили від прославлення Бога, від віруючих людей, а перемінили на „церкву архів". У 50-ліття Першого Всеукраїнського Собору він став пусткою.

(Гл. стаття на ст. 15).

— — — — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Рідношкільний фонд ім. Василя Сарчука 1
Наталія Кібець — Маркіян Шашкевич і Русалка Дністровая 2
А. Костенко — Остання подорож Лесі Українки до Єгипту 7
Надія Лан — Столітник 8
Е. М. Панчук — Листи Ольги Кобилянської до Августи Кохановської 9
Леся Удод — Занепад української мови по наших домах 14
Canadian Ukrainians Commemorate Church Anniversary 15
H. H. — Halyna Novakiwska 166
Care on its 25th Anniversary 17
Українська вишивка 17
Світ. пам'яті Оксана Гуменюк 18
Звернення до відділів 19
Відділ для дітей 20
Н. Метулинська — Весняний чай 21
При праці для „Променя" 21
Пам'ятник найдорожчим 24
Громадська і родинна хроніка 25
Зміст XII річника 31

ОДЕРЖАНІ КНИЖКИ

М. Битинський — Українське малярство. Курси українознавства ім. Івана Котляревського в Торонті, 1971.

Українська Книга — Орган Бібліографічної Комісії НТШ, Т-ва українських бібліотекарів (ТУБА) і Т-ва українських книголюбів. Філадельфія, 1971.

Наше слово — Збірник ч. 2. Січень 1971. Мюнхен — Лондон.

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ВИБРАНІ ТВОРИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — Видання КУК англомовне	$7.50
УКРАЇНЦІ В КАНАДІ — О. Войценко (англомовне)	$7.50
50-річчя ЗДОБУТТЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Яніщевська	$0.75
МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (укр. народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКР. ВИШИВОК — С. Стечишин	$1.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Гаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA

№ 2—10168 - 100 St.

Edmonton 15, Alta.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XII ГРУДЕНЬ, 1971 Ч. 12

РІДНОШКІЛЬНИЙ ФОНД ІМ. ВАСИЛЯ САРЧУКА

Про цю справу ми досі в нашім журналі не говорили, за те ми багато говорили і говоримо, як про святий обов'язок знати рідну мову, як про необхідність рідномовної освіти для кожної свідомої української людини. Ми написали сотки резолюцій, постанов з закликами до матерів, до батьків помогти власним дітям бути собою, розуміти рідну мову. Оскільки такі наші заклики, постанови принесли користи даній справі не будем сьогодні обчислювати. Вони мали своє значення у свій час. А вже в наші часи цього не досить — сьогодні потребуємо сильної, добре зорганізованої і найкраще вивінованої рідної школи. Поруч доповідів, резолюцій та постанов мусить постати плянова, конкретна і послідовна праця, відповідна до сьогоднішніх умов нашого життя в Канаді. Таку працю взяла на свої барки Рада Української Школи при Консисторії УГПЦ.

Щоб таку конкретну працю можна було провести в життя, Рада Української Школи постановила створити 50-тисячний Рідношкільний Фонд ім. Василя Сарчука. Забрало нам рік часу, щоб можна було оформити такий Рідношкільний Фонд, одержати на нього благословення від нашого церковного проводу, щоб розгорнути кампанію за пожертвами. Цей Рідношкільний Фонд ми рішили назвати іменем вельми заслуженого видатного громадянина, довголітнього члена президії Консисторії, провідного члена СУС, учителя і довголітнього виховника молоді, Василя Сарчука, який три роки тому відійшов в інший світ, але лишив нам заповіт стояти на сторожі рідної мови і працювати над її ростом.

У вересневім числі обіжника РУШ, з якого частину дозволимо собі тут навести сказано таке:

„Ситуація рідномовної освіти в рідних школах сьогодні, брак великого числа відповідних учителів, брак потрібних підручних матеріялів, недостатне число рідних шкіл, тисячі українських дітей не охоплені рідною школою не володіють українською мовою, безпорадність батьків серед широких кругів нашого суспільства у рідномовній освіті, заставила Раду Української Школи при Консисторії УГПЦК звернутись до найсвідомішого нашого громадянства і шукати поради та помочі.

РУШ уважає, що створений спеціяльний фонд дасть нам можливість провести сильну організаційну працю на полі рідномовної освіти в рідних школах. І тому ми проголосили 50-тисячний рідношкільний фонд. Коли ми його одержимо від Вас, то зможемо покласти всі наші зусилля на організаційну роботу — коли ні, не обвинувачуйте нас в занепаді рідної школи і рідної мови.

Які наші пляни?

Створити умовини зв'язку між центрами РУШ, центральним, єпархіяльними, громадами і шкільними комітетами та провести там організаційну працю.

Нам треба вглянути в кожну найменшу і в кожну найбільшу громаду.

Потребуємо виховати нові кадри українських учителів.

Нам треба кожного року проводити по округах кільканадцять рідношкільних семинарів.

Треба створити активні батьківські комітети і опрацювати для них спеціяльні дискусійні вечірні програми по виховній діляньці.

Треба зайнятись організаційною роботою вечірніх курсів для старшої молоді і курсами українознавства на літні місяці".

Отже 50-тисячний Рідношкільний Фонд. При спільних зусиллях церковних громад, світських організацій, жертвенних наших громадян не буде таких труднощів зібрати потрібну суму. Першим з відділів Союзу Українок Канади, що пішов Раді Української Школи назустріч і відділ при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, ставши відразу в категорію **меценатів,** зложивши 500 дол. Відділ ім. Лесі Українки при Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпеґу дає поважнішу жертву, розуміючи значення і важливість керівних органів рідномовної освіти в Канаді. Рідна Школа сьогодні це друга по Церкві найважливіша справа сьогодні. Допильнуймо її в час, щоб опісля не було запізно.

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ І „РУСАЛКА ДНІСТРОВАЯ"

Дайте руки, юні други,
Серце к серцю най припаде,
Най щезають тяжкі тучі,
Ум, охота най засяде.
Разом, разом хто сил має
Гоніть з Русі мраки тьмаві,
Завись най нас не спиняє
Разом к світлу, други жваві.

Шостого листопада 1971 року припадає 160 літ з дня народження Маркіяна, по батькові Семеновича Шашкевича, одного з членів „Руської трійці" — пробудителя — „Галицького відродження" і засновника першої літературної ластівки — „Русалки Дністрової".

Маркіян Шашкевич народився 1811 року, 6 листопада, в селі Підлисе (Підлисся), тепер Золочівського району, Львівської області, в родині священика. Початкову освіту одержав дома, а потім вчився в містечку Золочеві — в т. зв. нормальній (народній) школі, потім у Бережанській гімназії. У 1829 році став вихованцем Львівської духовної семінарії, що відповідала клясам середньої школи й одночасно записався на курс філософії при Львівському університеті. Вчився Шашкевич у семінарії з перервами. Через скрутні матеріяльні умовини він або сам залишав навчання або його виключали з семінарії за порушення семінарського режиму, тому закінчив він її тільки 1837 року. У 1838 році одружився і був священиком у селах Гуманиських, Нествичах і Новосілках.

Ще в часі гімназійних наук молодий Маркіян писав принагідні вірші своїм батькам на ім'янини, новий рік або якісь інші оказії польською мовою, бо уряд того часу не був зацікавлений у тому, щоб нарід читав і писав своєю рідною мовою. „Молодим підданим" було рекомендовано вивчати німецьку мову, а з метою „пізнання і виховання" — польську.

Для того, щоб зрозуміти умовини в Галичині перед виступом Шашкевича, коротко заглянемо в історію. Колись Західні області України були частиною феодальної Київської Русі. В XII—XIII ст. вони складали могутнє Галицько-Волинське князівство. При королі Данилі і його найближчих наступниках Галицька Русь була передовою державою середньовічної Европи, яка поєднувала військову міць з високою і різнобічною культурою.

Навала татар, зубожіння Київського князівства, внутрішні чвари, натиски польсько-литовської держави позбавила кінець кінцем Галицьку Русь політичної самостійности, привели її правлячу клясу до занепаду. Але нарід не підкорявся. З кінцем XVI ст. серед галицького міщанства піднімається рух опору польському натискові, який набрав форми релігійної боротьби. Боротьба православія проти католиків була боротьбою міського плебейства проти польських магнатів, світських і духовних.

Залунав голос Івана Вишенського, гарячого заступника інтересів селянина і міського ремісника. Розгортали свою пропаґандивну діяльність т. звані братства, засновуючи школи, друкуючи книги. В 1648 році під стінами Львова з'явилося військо народного героя Богдана Хмельницького, пам'ять про якого довго жила в народі.

А потім прийшла довга ніч нестерпного гноблення народу, цілковитого свавілля шляхти, завмирання останніх залишків культури. Відірвана від решти України, стародавня Галицька Русь стала одним з воєвідств Польського королівства. Деяка частина українського панства заради обіцяного „доброго шматка" відрікалася від своєї мови, віри, народу ,ополячувалась, поповнюючи ряди кріпосників-поміщиків. Українська інтеліґенція виховувалася на німецькій, польській і церковнослов'янській мовах. Наполегливо провадилася полонізація українського населення. Всіляко поширювалися „теорії" реакційних істориків і публіцистів про український нарід, як „етнічну галузь польської народности". Біднішало міщанство — ремісники і дрібні торгівці, а селянство стогнало під ярмом панщини.

Внутрішні незгоди довели країну до повної анархії. В 1773 році польський сейм санкціонував акт т. званого „першого поділу Польщі", і стародавня Червона Русь перейшла під владу Австрії, а Закарпаття до Угорщини.

В історії Західної України почалась нова епоха для народу, ознаменована тим, що до влади поміщиків додалась ще влада німецько-угорських чиновників, які взяли на себе адміністративне керівництво „Королівством Галичини і Лодомерії", як стала називатися в цей час Галицька земля. Німецькі, польські, угорські, румунські магнати разом з українськими землевласниками все більше затискували нарід. Зростаючий тягар панщинних робіт, надмірна обтяженість податками і грошовими наборами, відбирання наділів викликало селянські спалахи, які перекидалися з одної місцево-

сті до другої захоплюючи ширші верстви населення. Польові суди засуджували до страти сотні й тисячі селян та опришків. Німецькі власті довгий час не знали про наявність в східних округах Галичини українського народу. А коли вони відкрили, то побачили, що серед нових підданих Австрії є значна кількість загадкових „русняків", які відрізняються від поляків релігійними обрядами, а головне мовою. Розібратися в „русняцькій мові" (пізніше її почали називати „рутенською") адміністраторам було важко. Для письма „русняки" користувалися „кирилицею" — церковно - слов'янським шрифтом, який вживався до XVIII ст. Цим церковнослов'янським шрифтом друкувалися й книги. Таких, які могли б читати ці книги, було надзвичайно мало. І як, я вже зазначила вище, уряд і не був зацікавлений в тому, щоб народ читав і писав своєю рідною мовою. У Галичині намагалися спольонізувати, на Буковині румунські поміщики затискали уста, що говорили українською мовою, а на Закарпатті гнобило народну українську культуру мадярське панство. Цісарсько-австрійський уряд робив усе, щоб принизити український народ його гідність і культуру. Відірваність західноукраїнських земель від Наддніпрянської України ще більше гальмувала розвиток національної культури на цих землях.

Пробудження національного життя на Наддніпрянській Україні, вихід ряду праць з питань української історії, літератури, фольклористики в Харкові, Києві, Петербурзі позитивно вплинуло на розвиток суспільної думки Західної України. Стимулюючий вплив на розвиток української літератури в Галичині мала також польська, чеська та сербська літератури. Український нарід Галичини, Буковини й Закарпаття всіляко намагався протистояти насильницькій асиміляції. Хоч місцева інтеліґенція в масі своїй була слабкою, нездатною підняти голос на захист потоптаних прав народу та все ж і в її середовищі знаходилися мужні люди, віддані патріоти, які виступали піонерами національно - культурного відродження. Так, треба згадати львівського єпископа Льва Шептицького, який сміливо боронив права українського народу. Під певним тиском австрійські володарі виявили деякі зусилля, щоб поправити відносини. Марія Тереза заснувала в 1774 році у Відні при церкві св. Варвари духовну семінарію — „Барбареум". Йосиф II заложив у Львові в 1783 році духовну семінарію для під-

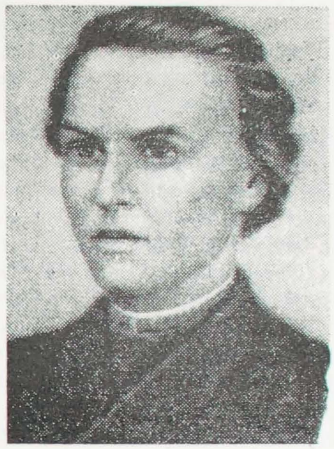

Маркіян Шашкевич

несення освіти серед українців і зніс кріпацтво в значенні безпосередньої залежности селянина від пана (1782). На прохання львівського єпископа Петра Білянського дозволив також навчання українців в їх мові на львівському теологічному і філософському факультетах до часу, поки українські духовні кандидати познайомлялися з латинською мовою. Ці виклади звалися „Руським Інститутом" і розпочалися 1787 року. На жаль цей інститут не осягнув свого завдання, не розбудив ніякого життя, бо професори викладали мішаниною мов: народної, церковнослов'янської і польської, ясно, що такі лекції нікого не захоплювали. І 1808 року інститут було зачинено. Інтеліґенція далі з погордою відносилася до української мови, а духовенство не тільки в щоденному житті, але й в проповідях уживало польської мови. Тільки зрідка деякі одиниці пробували засвітити каганчик у тій темряві національного життя.

Проблема мови стала перешкодою на шляху всіх, хто почав боротьбу за навчання, зо культурну роботу на „родимом языце". Слід сказати, що уявлення про цю мову було невелике навіть у тих, хто за неї боровся. Користуючись нею в усній мові вони не були певні чи можна нею писати літературні твори і друкувати книги.

Історичні умови першого тридцятиліття XIX ст. в західних землях України вели до перетворення української національности в українську націю. Настав час, коли український нарід Галичини повинен був заявити про себе через свій „культурний авангард", але на жаль він був ще зовсім слабий.

І ось в цей час виступив Маркіян Шашкевич. Живучі „на світі" в життєвій боротьбі міц-

ніла його воля, хоч підупадало здоров'я. Маркіян Шашкевич з запалом працював і знайомився з творами слов'янських письменників: Дубровського, Шафарика, Коляра, Вука Караджича, які діставав в університетській та Оссолінських бібліотеках у Львові. Доставляв йому також книжки поміщик села Княжого — Тадій Василевський, польський етнограф Вячеслав Залеський (Вацлав з Олеска) і чех Православ Кавбек. Неясна спочатку думка про свою власну літературу перетворилася в ясну ідею під впливом читання „Енеїди" та збірок пісень М. Максимовича. Там знайшов Шашкевич те, за чим тужив, чого шукав, знайшов свою живу мову.

Захоплений великою національною ідеєю кинувся він до праці: збирав народні пісні, перекази, придивлявся до народних звичаїв, прислухався до народної мови і це своє захоплення намагався перелити в серце товаришів та ширшого громадянства.

Сучасники згадували, з якою любов'ю і старанністю вивчав Шашкевич народну мову. Він усім своїм єством протестував проти пасивного ставлення української інтеліґентської верхівки до полонізації, проти байдужості цієї верхівки до матеріяльного і духовного життя селянської маси.

Своє захоплення вмів Маркіян Шашкевич передати іншим. На ґрунті спільних інтересів виникли знайомства й дружба і в 1832 році приєднав він для своєї ідеї двох талановитих товаришів Якова Головацького й Івана Вагилевича, що стали разом до спільної праці. Цей гурток товаришів Маркіяна назвали „Руською трійцею". В гурток вступили згодом і інші товариші. Вони зобов'язалися працювати на користь рідного народу, при чім кожний вписував в альбом „Руська Зоря" свій заповітний вірш або клич і прибране ім'я. Шашкевич підписувався — Руслан, Головацький-Ярослав, Вагилевич-Далибор. Подав приклад сам Шашкевич вписавши слова народної пісні — „Світи зоре, на все поле, поки місяць зійде".

Діяльність цього гуртка з самого початку виходила з рамок вузького „культурництва". Це була передусім патріотична діяльність, в своїй основі — народна, спрямована на розв'язання важливих суспільно-політичних і культурних завдань. Члени гуртка Шашкевича твердили, що українці („русини") Галичини є часткою великого українського народу, який має свою історію, мову і культуру.

Які ж джерела живили діяльність гуртка М. Шашкевича? Насамперед, боротьба селянства і трудового міщанства — ремісників Західної України. Велике значення мала передова українська література, яка незважаючи на всякі цензурні заборони й кордонні лещата проникала в Галичину і відігравала тут помітну роль у формуванні культурних прагнень інтеліґенції, особливо молоді (І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулака-Артимовського, Є. Гребінки, А. Метлинського і інш.). Праці Михайла Максимовича визначного українського вченого привертали найпильнішу увагу передових кіл галицької інтеліґенції. Молоді ентузіясти поділяли погляди М. Максимовича, який підкреслював, що хоча Наддністрянщина й під австрійським пануванням, але вона близька до Києва по її народному і кровному єднанню, бо корений нарід Червоної Руси є той самий, що і був раніше. „Трійця" захоплювалася „Малоросійськими піснями" Максимовича і вирішили одностайною думкою мати свій національний збірник.

Ще на початку тридцятих років „Руська трійця" розгорнула досить жваву літературну діяльність. Разом з ними співпрацювали М. Устянович, Антін Шашкевич (брат Маркіяна), М. Козловський, М. Кульчицький, Г. Илькевич ,І. Бірецький та інші. У 1833 році вони підготували рукописну збірку українською мовою „Син Русі" або „Збірник віршів". Цю збірку пройняту волелюбними ідеями не пощастило надрукувати, але це не спинило ентузіястів. Вони готують нову збірку вже не церковно-слов'янською, а живою мовою „Зоря" (1834). Збірка „Зоря" проголошувала ідею єднання українського народу з братніми слов'янськими народами; в ній уславлювалося історичне побратимство слов'ян з над Влтави, Дніпра-Славутича, Дністра й Дунаю, з Києва й Новгорода. Це був гарячий заклик звернутий до сучасників. Альманах „Зоря" своїм змістом становив початок нової доби української літератури в Галичині.

Чи ж дивно, що цензура рішуче заборонила друкувати „Зорю". Основним мотивом заборони було суто політичне: автори збірки, мовляв, підбурюють проти цісарської влади, сіють антиавстрійські настрої, „нацьковують русинів" на поляків. За авторами збірки встановлено поліційний нагляд. У Маркіяна Шашкевича було зроблено обшук, на щастя нічого не найшли. Все це дуже пригнобило Маркіяна Шашкевича, і все ж цензурні й політичні репресії не зламали напо-

легливости Шашкевича і його однодумців; вони підготували до друку нову збірку відому під назвою „Русалка Дністровая". Щоб обійти львівську цензуру Я. Головацький пішов на „хитрощі": він відіслав рукопис до Будапешта, до одного з своїх знайомих — письменника серба Ю. Петровича активного діяча національного відродження.

В кінці 1836 року книжку було надруковано (дата показана 1837 роком у Будимі) тиражем тисячу примірників. Двісті, з яких розійшлося по людських руках, а 800 затримано в Відні і заборонено її розповсюдження. Було проведено слідство над кожним з трьох авторів. Найбільших переслідувань зазнав М. Шашкевич; в ньому вбачали „запроданця Сходу", який намагався „відлучити" від Австрії „русинів". Однак цькування, злигоди не зломили упорядників „Русалки Дністрової", не вбили духа, „який сплодив її..." „Цей дух наче з кременем ударившись, тим сильніше блиснув навкруги, освітлюючи темряву". (В. Щурат).

Прогресивні діячі слов'янства з радістю зустріли появу „Русалки Дністрової", вони щиро сумували дізнавшись про розгром гуртка „ентузіястів-русинів". „...Діячи альманаху піднесли протест проти розполовинення народу між дві держави" (І. Франко). „...Се ніжні чуття, мов запах лугів напровесні, обхвачує кожного читателя „Русалки Дністрової", в нім лежить її найбільша вартість"... так наголошував Іван Франко на морально-етичний та естетичний бік „Русалки Дністрової".

Культурне відродження на Західноукраїнських землях викликало до життя творчість ряду більш або менш визначних поетів. Але серед них провідне місце посідав Маркіян Шашкевич, найталановитіший і найдемократичніший поет Галичини першої половини XIX століття. „...Між тими новими співаками займає перше місце Маркіян Шашкевич, справедливо названий батьком нового, народного галицько-руського письменства" (І. Франко).

Чим же зворушила „Русалка Дністрова" галицьке суспільство?

В умовах жорстокого соціяльного і національного гноблення упорядники альманаху виступили із захистом прав народу на існування, на свою мову, культуру. Вони закликали передову інтеілгенцію до згуртування сил, для служіння народу. Хоч ідеали проголошені „Русалкою Дністровою" не були чітко політично оформлені їм бракувало суспільної проникливості, проте це був сміливий заклик до єднання народу гнобленого і розчленованого. „...Чи ж се не протест ввести в літературу бесіду і пісні того народу, котрий між освіченими панами вважається худобою, а не чоловіком?..." (І. Франко). А в ній були: Збірка українських народних пісень, головним чином історичних та обрядових з передовою Івана Вагилевича, в якій він дає розгляд поодиноких родів пісень. У другому відділі оригінальні „складання" (оригінальні твори „Трійці"): туди ввійшли писання Шашкевича („Згадка", „Погоня", „Розпука", „Веснівка", „Туга за милою", „Сумрак вечірній", та казка „Олена"); Яків Головацький помістив — „Два віночки"; Іван Вагилевич — поеми: „Мадей" та „Жулин і Калина". В третьому відділі „перебори" — переклади Шашкевича і Головацького сербських народних пісень та уривки з чеського Короледвірського рукопису в перекладі Шашкевича. Четверту частину — „Старина", займають три історичні пісні „із старих рукописів" та відомість про слов'янські й українські рукописи в манастирі оо. Василіян у Львові. Альманах закінчувався рецензією Шашкевича на книжку Йосипа Лозинського під назвою „Руське весіле".

Такий зміст „Русалки Дністрової" показав новий шлях розвитку українського письменства в духовому житті галицьких українців. „Я пробував, — говорив Маркіян Шашкевич — своїх сил в українській мові, як своїй рідній, знаю, різниться від російської і церковної мови, і думав покласти підвалини для її розвитку і через те зарадити недостачі української літератури". Маркіян Шашкевич перший звернувся одверто до народу, заговорив його мовою. Поет проголосив девіз: „Пиши, як чуєш, а читай, як видиш". „Всі ті, — зазначає Франко, — хто знав особисто Шашкевича і пам'ятав ті часи, коли появилися його писання — чи друком, чи у відписах стверджують згідно, що вони робили дуже велике враження, були немов блискавка серед темної ночі". На привеликий жаль за обмеженостю місця не можу зробити навіть короткий перегляд його творів, але мушу зазначити, що Шашкевич виступив у літературі передусім, як романтик. У своїх історичних поемах, у баладах, в інтимній ліриці поет дав яскраві, барвисті образи і картини. Поетична мова Шашкевича енергійна, глибоко емоційна, наскрізь афористична.

Іван Франко (1884) в листі до Клементини Попович-Боярської (української письменниці і

гром. діячки, вчительки за професією, яка разом з У. Кравченко і Н. Кобринською брала участь у жіночому русі) зазначав про загальноукраїнське значення М. Шашкевича: — він казав „його поезії чарують і завсіди будуть чарувати читателя тим, що виплили з серця чистого, з душі і з темпераменту оригінального і дуже симпатичного". Маркіян Шашкевич — найбільший поет передшевченківської доби. — Це — художник глибоких соціяльних узагальнень широкого охоплення дійсності. Його філософська і публіцистична лірика — войовнича і в своїй основі цілком народна. Його поетична спадщина — коштовна перлина в духовній скарбниці українського народу. Провідний мотив Шашкевичової творчості — заклик до національного єднання на демократичний основі, ідея захисту рідної мови і культури:

„Руська мати нас родина,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила;
Чому ж мова ей не мила?
Чом ся нев стидати маєм?
Чом чужую полюбляєм?

(Руська мова)

„Руська мати" — це народна Україна, рідний край.

Тяжка хвороба (туберкульоз) на який він хворів ще з шкільних років, а також зовнішні соціяльні і матеріяльні обставини привели молодого поета в 32 роки до могили. Помер він 7 червня 1843 року. Спочатку він був похований в Нестаничах ,а черзе 50 років прах його урочисто перенесли до Львова на Личаківський цвинтар. Портрета письменника не залишилось, його створено пізніше за тими свідченнями, які подав Яків Головацький, та з фотографії його сина. Літературно-художня творчість М. Шашкевича не одразу стала відома широкому читачеві. Тільки незначна частина його творів надрукована була за життя. Так, у 1835 р. вірш „Голос галичан", у 1836 р. — „Азбука і абецадло", „Русалка Дністровая" (1837), де було вперше опубліковано кілька творів Шашкевича і дійшла своєчасно до читача. Публіка ознайомилася з творами Шашкевича вже після його смерти, насамперед із збірки „Вінок русинам на обжинки", виданої 1846 р. у Відні. Пізніше твори Шашкевича друкувалися в галицькій періодиці: — , Зоря Галицька", „Вісник для русинів", „Вечерниці", „Основа", „Зоря", а також у збірках та альманах.

Наталія Кібець

Шлях, що ним треба йти вгору кожному

(Канадійська Сцена) — Канадійський міністер закордонних справ дост. Пол Мартін може справді одушевляти наше молоде покоління. Він народився в сім'ї робітника, як один із одинадцяти дітей. В дитячому віці він захворів на спинний менінґіт — недугу, яка послабила його організм і тимчасово паралізувала. До школи возив його візком його брат. Наполегливість Пола перемогла усі перешкоди і він своїм подвигом викликав подив своїх товаришів у школі.

Протягом трьох років він закінчив Ст. Александер Каледж в Айронсайд, Кве. Коли мав можливість, працював для заробітку. Від шостої години вранці він їздив три милі до фабрики, де заробляв 1.25 дол. на годину; він доставляв харчі до хат із крамниць, розносив газети, був „тайм-кіпером" на перегоновій трасі, а врешті працівником міністерства лісів. Перший зароблений доляр дозволив йому відкрити ощадне конто в банку, яке допомогло йому (він теж отримав стипендію) записатись до Торонтського Університету і здобути там бакалаврат і ступінь кандидата філософії (М. А.). Однак раніше до того додав він до своїх успіхів у провінції Квебек теж онтарійські: Пол склав кінцеві іспити з 12 кляси онтарійської середньої школи. В Торонто він учився в Каледжі св. Михайла, а свою фінансову позицію поліпшував працею домового сторожа. Згодом він читав лекції у цьому каледжі і водночас вивчав право в Осґуд Гол та підготовлявся до здобуття ступеня М. А. Його мати, Філіпе Мартін (уже покійна), нераз згадувала таку картину з життя свого сина: На ферії він приїжджав додому з двома валізками — в одній були його особисті речі, в другій — книжки. Коли вона докоряла йому, що не слід постійно вчитися, бо треба теж інколи розважатися, Пол відповідав: „Я не можу дозволити собі на втрачення одної хвилини". „І справді, він ніколи не втрачав її", розповідала його мати".

У восьму річницю смерти мого дорогого невіджалуваного мужа, бл. п. Михайла Семчишина, складаю на пресовий фонд „Променя" $5.00.

Дружина Ольга Семчишин — Торонто.

— — — — —

Складаю нев'янучі вінки в пам'ять моїх ніколи незабутніх — дорогого мужа, бл. п. Миколи Юрійчука в 16-ті роковини його смерти і любого сина Мирослава Юрійчука, який відійшов у вічність 4 роки тому, на фонд журнала засилаю $10.00. Франка Юрійчук, Гемільтон.

ОСТАННЯ ПОДОРОЖ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ДО ЄГИПТУ

Надходила осінь 1912 року. Стан здоров'я гіршав. Знову стало питання про Єгипет. Цього разу не було у Лесі ні найменшого бажання вирушати в далеку дорогу.

Але наполегливі домагання чоловіка, матері й усіх трьох сестер, які безперестану писали про це з України, таки змусили їхати.

Ледве почала вона збиратися, як з'явилася серйозна перешкода: вибухнула війна на Балканах, а з нею виникла і загроза, що Туреччина може закрити Дарданельську протоку — і тоді не виїхати з Чорного моря.

Проти Туреччини виступили країни, об'єднані в „Балконський Союз 1912 року", а саме: Болгарія, Сербія, Чорногорія і Греція.

Отож війна охопила чималий район, по якому проходив водний шлях із Одеси до Єгипту.

Перші бої на морі стурбували Лесину матір, Олену Пчілку, і вона просила дочку їхати не водою, а залізницею до італійського міста Трієста, щоб уже звідти добиратися морем до Єгипту.

Мати боялась, що пароплав у турецьких водах може наскочити на міну ,і тоді смерть. Але така перспектива Лесю не лякала, і вона відповіла матері, що загинути від міни все ж таки веселіше, ніж бути знищеною туберкульозними бацилами. Скоро вона залишила Кутаїсі й прибула до Одеського порту, де на її долю випали радісні хвилини зустрічі з сестрами.

Сюди приїхали попрощатися з Лесею — Ольга і Дора.

8-го листопада пароплав відплив від рідних берегів. На другий день Лесі довелося рятувати своїх супутниць, бо їх захитало море. Та це ще півбіди. Гірше було попереду. В Стамбулі на пароплав набилося страх скільки людей. Здебільшого це були греки, що, побоюючись кривавої різні, тікали з Туреччини. Всі каюти були переповнені. В Лесиній стало аж семеро мешканців. Тіснота і задуха страшенно гнітили. Леся спробувала піднятися на палубу, але це виявилось неможливим: усі проходи й закутки зайняли люди та їхні пожитки. Галас стояв неймовірний. А тут іще почало штормити.

На пароплаві зчинилася веремія гірша, ніж у пеклі. Все це вимотувало останні сили. Тривалі стоянки, викликані перевіркою з боку військових патрулів, обходи мінних місць сіяли тривогу, продовжували паніку.

Біля Ізміра Леся на власні очі бачила, як затонув один пароплав, підірвавшись на міні. Нарешті в Піреях втікачі залишили пароплав.

Розвантажилась і Лесина каюта. Правда, радощів перепало небагато, бо натомість помістилась якась пані з двома дуже галасливими дітьми. Вони безперестану товклись на верхньому ліжку, якраз над Лесинею головою, а на ніч не давали гасити світло.

16-го листопада о другій годині дня пароплав двічі протяжно прогудів і почав збавляти швидкість. Леся підвелася з ліжка, глянула у вікно каюти і побачила знайому картину: перед очима повисла в сонячнім сяйві панорама древньої Олександрії. А на другий день, у неділю, о восьмій годині ранку Леся була в Гелуані, у віллі Тевфік, де її зустріли привітно і радісно. Їй дісталася гарна простора кімната з південно-східного боку, сонячна й тепла. Вікна були великі, світлі, харчування добре. За все це Леся платила не сто десять карбованців, як раніше в „Континенталі", а всього вісімдесят. Така сума тішила Лесю, бо в неї готівка була обмежена.

Приємне враження справляло ще й те, що пансіон займало всього десять осіб. Після недавніх дощів, туманів та морозів, які лишилися позаду, радісно відчувати сонячну ,тиху, теплу погоду з навдивовижу прозорим повітрям. Кліматичні й побутові умови склались для Лесі загалом сприятливо. І все таки одужувала вона досить повільно. Минуло майже півтора місяця, поки вона змогла взятися за літературну роботу. Та й після цього письменниця досить стримано говорила про своє самопочуття.

Ось що вона писала про себе Ользі Кобилянській 5-го січня 1913 року:

„Дорога товаришко!

От і знову хтось білий в золотому Єгипті і вітає когось чорненького ще з одним новим роком! Коли хтось чорненький обізветься, то й білий не буде мовчати, бо вже тепер може писати, а ще недавно був такий бідний, що зовсім ні до чого. Тепер єгипетське сонце вже влило в когось життя і енергії трошки, але чи вже буде того колись і багато — Бог знає.

Нехай хтось комусь напише, бо хтось та й ще хтось Die genoren zusammen* (один одному належить). Хтось когось любить.

Леся".

Додому поетеса поверталася в гіршому стані, аніж за минулих поїздок. Хвороба на стільки загострилась, що ні життєдайне сонце, ні ліки не могли її здолати.

1-го травня Леся Українка залишила Єгипет із відчуттям непевності що до свого майбутнього. На пароплаві, який ішов до Одеси, вона поринула в думи і спогади. Невеселі то були думи. Адже вона знала, що рятунку майже нема і що її життя неухильно і катастрофічно наближається до кінця.

Покидаючи Єгипет, вона думала: чи доведеться його знову побачити, чи це вже востаннє? Чужа це і далека країна, а ось стоїть вона перед очима, вся золота і привітна. Всю зиму пролежала та просиділа Леся в пансіоні, не відвідала навіть Великого сфінкса і пірамід, а тільки спостерігала їх зі своєї веранди, там далеко на горизонті. А як би добре було взяти дагабію (великого човна з вітрилами) та й податися Нілом угору, до великих руїн, у Люксар, Карнак, Елефантіну. Ех мрії, мрії! Які ви солодкі для людини, котра тепер може тільки лежати, а як сидіти, то вже й щастя.

Ну що ж, і на лежачих світить сонце і дивляться зорі, і дорогий пурпур єгипетського заходу видно їм, і золота пустеля снує свої гарячі полудневі мрії перед їхніми очима.

Тож не все ще заказано їй, і нічого дуже на мінорний лад настроюватися.

Київ 1963 р. **А. Костенко**

Es lebe das Leben*, (Хай живе життя), яке вже там кому суджено.

Замітка — замість імен обох письменниць фігурували займенники: хтось, хтосічок, тощо. Ольга Кобилянська була — хтось чорненький, а Леся Українка — хтось біленький.

ДО УВАГИ ВІДДІЛІВ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ у МАНІТОБІ

Провінціяльний З'їзд Союзу Українок Канади на Манітобу відбудеться у днях 10, 11 і 12 грудня 1971 р., одночасно з ювілейним з'їздом Колегії Св. Андрея та провінціяльним з'їздом Товариства Українців Самостійників.

Закликаємо відділи Союзу Українок Канади в Манітобі взяти чисельну участь у з'їзді через вислання делеґаток.

Запрошуємо все членство Союзу Українок Канади в Манітобі прибути масово на цей з'їзд.

Нам потрібно ваші поради і завваги!

Прибудьте на з'їзд щоби обмінятись думками!

Провінціяльна Управа Союзу Українок у Манітобі.

Надія Лан

„СТОЛІТНИК"

Присвята Лесі Українці

Лесі Квітці — Дочці України
Шанобливо присвячую спів,
Щоб довіку їй славу бренів!

Буйно-рясно ті квіти зійшли,
Що посіяла Ти на морозі
І у них розцвіли Твої сльози.

В них засяла відвага,
І за Волею спрага
Спонукала до дії
Ті серця молодії,
Що бажали дійти до Мети —
Як Ти!

Камінь той, що під гору круту
Ти сама піднімати насміла, —
Молода піднімає вже сила!

Бо заграла відвага,
І за Волею спрага
Спонукала до дії
Ті серця молодії,
Що бажали дійти до Мети —
Як Ти!

Зброя та, що кувала
Ти із слів, — мов те рало
Душу гостро вразила усім...

Пробудила відвагу
І за Волею спрага
Вже показує нам
Власний Храм,
І велить нам іти до Мети —
Як Ти!

1971, липень.
Ню Йорк, США.

Е. М. ПАНЧУК

ЛИСТИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ДО АВГУСТИ КОХАНОВСЬКОЇ

(1887—1899)

Дружба майбутніх митців пера і пензля — Ольги Кобилянської й Августи Кохановської (1868—1927) — зав'язалася ще з дитячих років під час життя у м. Кімполунзі і продовжувалася в час проживання їхніх сімей у м. Чернівці.

Листування між ними охоплює в основному період, коли А. Кохановська виїжджала для удосконалення своїх мистецьких здібностей до Відня, де впродовж чотирьох років навчалася в Академії мистецтв (1896—1899).

Листи Ольги Кобилянської до Августи Кохановської — це не тільки частина великої особистої та творчої дружби між майстрами пера й пензля, вони мають певну історико-літературну цінність. В своєму прагненні популяризувати українську літературу Ольга Кобилянська, на зорі її визрівання, користувалася допомогою А. Кохановської. Зв'язки з німецькими журналами проходили через посередництво А. Кохановської.

Немало деталей знайде читач з особистого та літературного життя О. Кобилянської: про її участь в моральній та ідейній підтримці А. Кохановської, яку письменниця вводить в русло українських кругів того часу. Образ А. Кохановської О. Кобилянська увіковічнила в постатті Ганнусі в новелі „Меланхолійний вальс".

Листи, які публікуємо нижче, написані німецькою мовою і подаються в нашому перекладі. Вони розміщені в хронологічному порядку і мають порядкову нумерацію. До кожного листа подаються авторські та редакторські дати (редакторські даються на початку листа зліва). В квадратних дужках розшифровуються скорочення в тексті.

I

27 листопада 1887 р.

(Без авторської дати).

...І коли ти сьогодні з'їси обід з кращим апетитом, як звичайно, ти врешті-решт подумаєш, що духовна дама дуже цікава і втішна дама. Але я запевняю тебе, що, незважаючи на те, що мої руки завжди зайняті, моя голова іноді страшенно скучає. Коли я хочу щось написати — цілком короткі речі, — і коли я нарешті з гарячою головою вже сиджу і пишу, то (найкраще приходить завжди прикінці), Ігл* приносить або нещасливу кореспонденційну картку, або якийсь фатальний лист, який мене повинен або засмутити, або розсердити. І найкращі образи, що зародилися в моїй голові, зникають, а я знову залишаюся з моїми турботами. Через ці турботи можна жовч втратити. Вже давно почала я перекладати на українську мову одну німецьку книжку, — та ба! Коли я якраз потребую слово, воно зникає з моїх мовних запасів, чи навпаки — з моєї скарбниці — хочу взяти словник у руки, а тут його немає. Так, мов річка без відпочинку, пливуть мої дні.

Ти не подякуєш мені за те, що я Тобі це все пишу і, мабуть, спитаєш, для чого я це пишу. Я б і про інше писала Тобі, якби я знала, про що саме. Але тому, що я думаю, що в цьому випадку це не має особливої, а може й ніякої вартості, то не буду продовжувати писати, а в нагороду дістанеш поезію. Ця поезія не написана з болю, любові, пристрасті або лютості, а також і не з ненависті! Ну, так! Коли б я була закохана, але чи можу я бути такою? На нещастя, не маю тут нікого. Правда, мене відвідують два єврейські юнаки (писарі з суду) дуже великої постаті, з красиво вигнутими чолами і носами, і я уявляю собі, що Христос і Гейне також походять з цього великодушного роду. Але любов є сліпа й химерна, не слухається моїх нашіптувань і задержується десь; не знаю, чи зі скромності, чи з химерності, але мене щось примушує стояти з цими юнаками на одному і тому самому місці. Однак до поезії!

Було дуже гарно.
Тиха, замріяна місячна ніч
Душу чарує мою,
Йду далині невідомій навстріч —
Тугу в серці таю...
Цими полями ясними, безкраїми
Все б я бродив і бродив, —
Хоч не ховає той простір осяяний
Скарбів чудесних і див.
Хоч і не має потреби мені
В місячнім сяйві блукать,
Хоч і не може там десь в далині
Щастя на мене чекать.
Ох, щастя! Прекрасне, солодке, живе,
Мов казка чарівна, живуча,

* Очевидно, прізвище листоноші.

А знаєш, кохана, воно що таке?
Любов це, гаряча, могуча!

Подобається тобі?

Бувай здорова і не забувай за мене!

Твоя Ольга.

II.

30 липня 1891 р.

Люба Августонько!

Довго я не писала Тобі, але в останній час я жила в метушні та суєті, наче в'юнча тварина, і тільки з учорашнього дня маю трохи спокою. З того часу, коли я з Тобою говорила, здається мені вічністю. В нас вже по весіллі. Воно було тихе, незважаючи на те, що все ж таки п'ятдесят осіб брали в ньому участь; більшість з них родичі її та наші, решта приїжджали з Галичини.

Пані Грігорча була маткою, — взагалі то були дуже елегантні гості й гарні туалети. А найбільше радувала мене присутність Ольги, яка теж прийшла з її шуряком, і була, як давня подруга Юлька, дружкою. Вона заступала місце Шанковської, яка на жаль, не могла прийти. Її шуряк Ших вінчав обох. Незадовго перед північчю все закінчилось.

Я мала в хаті дуже багато роботи, бо на селі мусить бути в кожному куточку чистота, коли приходять багато гостей. Ну, слава Богу, все минуло.

Як поживаєш? Я не знаю, чи Ти ще перебуваєш у В[атрі] М[олдовіца], чи вже дома? Чи багато зможеш розповісти про гори? Чи робила Ти деякі зарисовки? Мене дуже сердечно запросили на літній відпочинок, але я не зможу поїхати, чекаю цими днями на Зосю з чоловіком.

Знаєш, Августо? „Wiener Mode"* не прийняла мій твір. Здається, що Ціллер не мав цієї праці навіть в руках, бо почерк письма не його, а замість підпису фігурує печатка: „W[iener] M[odel]".

Ось що вони відповідають: „Ми щиро жаліємо, що не можемо використати Вашу дружню посилку і повертаємо Ваш рукопис „Sie hat geheirathet"** з щирою подякою. Коли б Ви колись хотіли надіслати нам коротку новелю, то це нас радувало б.

Зпошаною

редакція".

Я дуже хвилювалася, бо сподівалася бодай чогось виразнішого, через що не прийняли мою роботу. Мені здається, що їм не подобається її тенденція. Але я хочу післати ще коротшу роботу (пригадуєш собі ту першу роботу „Kein Glück"*** про молодого гуцула, яку я тобі колись читала вголос), спеціяльно Ціллерові, з проханням, прийняти цю працю або принаймні сказати свою думку про неї й рівночасно запитати його, в якому журналі могла б я помістити цей твір.

Я не знаю, коли вийде жіночий альманах, Павлик, здається, сердитий на мене, і я боюся зав'язувати з ним надто близькі відносини, бо коли йому „відмовити", тоді він стає недругом, а він мені все ж таки потрібний. Напиши мені що-небудь, я в дуже поганому настрої і маю мало охоти до праці, взагалі я вже від давна нічого не читала і втратила багато часу. Чи Ядвіга вже відрисувала фотографію, а саме „Морське око"? Для нього маю я дома гарне місце. Намалюй його зменшено, а я напишу до цього „Kein Glück" і ми поділимося потім заробітком.

Я маю дуже багато роботи і все ж таки не роблю того, що повинна. Злиденно і по-міщанськи мені на душі. Напиши мені що-небудь, потім мене і напиши мені, чи мій план, що я задумую робити з Ціллером, добрий. Не думаю, що я могла б скоро до Чернівець приїхати, бо я тепер вже не даю лекцій і отже не маю грошей, а мала дуже багато видатків, зв'язаних з весіллям. Він також мав прийти, але не прийшов[13]. Що роблять Добжанські і Ванда, де панна Гросс?[14] Вже в Чернівцях? До речі, чи добре говорять про мене в Добжанських і чи пригадують собі вони мене?

Передай привіт всім, вітай гори і напиши незабаром.

30/7 897. Дим[ка]

Твоя Ольга.

III.

15 березня 1895 р.

15. 3. 985. Черн[івці]

Так воно і є, Августонько, що один про другого забуває; так, наприклад, є тепер між нами. В той час, коли я день у день сподіюся від Тебе листа, але він не приходить. Коли я приходжу до Твоєї матері, чую, що Ти писала, але що я маю з того? Твоя душа мені не близька, а слова не написані до мене, я тільки дещо

---

* Віденська мода, журнал (нім.).

** Вона вийшла заміж. (нім.).

*** „Без щастя" (нім.).

довідуюсь, що Ти їм пишеш. Правда, Твоя люба мати розказує мені, коли ми є самі, але Ядвіга така таємнича і замкнута, це злить мене, і я повертаюся роздратована додому. В мене болить серце, і я думаю сама про себе: „Іди ти, стара дурепо, між **твої** книжки, вони тебе краще розуміють і діляться неприховано тим, що в них написано". Так мені жаль і прикро, що Ти навіть жодної картки мені не написала, адже Ти знаєш, Августонько, що я не можу зносити, коли Ти мовчиш, хай інші мовчать і місяцями не пишуть — про мене. Від Колесси не маю жодної звістки, і це мене не болить, але Тебе я ревную, уявляю собі, що я обманутий любовник; про всяке міркую і думаю, що Ти найшла собі людей і більше мене не потребуєш, про мене не думаєш, — я хвора, хвора кажу Тобі, коли Ти довго мені не пишеш. Твоєї фотографії я все ще не маю, мені говорили, що Ти мала б продати якусь малу працю. Я щиро раділа цьому ще й тому, бо я думала, що Ти пішлеш Ядвізі гроші на фотографію, і я її врешті одержу від Олени. Ти забула, Августонько, про це, правда — це так мусило бути, все так складається, що всі, до кого я відношуся з прихильністю і які мають для мене велике значення, залишають мене, а потім втрачаються для мене.

Я живу тут монотонно, страшно монотонно, була довгий час хвора, завжди мене переслідує думка, що я захворіла на сухоти. Про мене, але щоби смерть не наступила так, щоб я знала, що це смерть.

Куди піти і кому сказати про те, що так повно нагромадилося в душі? Ті всі банальні люди з їх дріб'язковими, егоїстичними думками набридли мені. Найрадше перебуваю я в Твоєї матері, саме сьогодні була в неї за Твоєю адресою, бо я її забула і вона мені розказувала, що Ти була на бал-маскараді. Ядвіги не було при цьому, можливо, що вона не хотіла, щоб я про це знала, зрештою не знаю чому це мала б бути глибока таємниця, коли Ти розважаєшся? Коли Ти постарієш, Ти не зможеш брати участі в житті в такому значенні, як зараз. Вона буває інколи дріб'язкова, але вона любить Тебе і завжди боїться за Тебе. Не пиши їй про те, що я Тобі пишу, це її боліло б, хай буде такою, як вона є, і я не хочу втручатися в нічиє довір'я. Недавно сказала Міця: „Августа не схоче повертатися з Відня, коли вона там звикне", а я відповіла: „О, вона повернe". Правда, Августонько, Ти залишишся вірною Твоїй старій батьківщині, вона не розкішна і не чарівна, вона Тебе виростала, в її найтихіших самотніх закутках криється те, що Ти любиш: правдива поезія — те, чим Ти живилася і що Тебе мучило, що збуджувало страждання і велич, Ти не можеш її залишити тільки тому, що вона не має гарного обличчя! При цих словах Міці, здавалося мені, наче б Ти і мене хотіла покинути, але я залишуся цій батьківщині вірною, вірною аж до смерті, хай мене сто разів висміюють, що я прилипла, як селянин до землі — ну, то я селянин, а вони вмирають з туги за батьківщиною, зі мною сталось би те саме, якраз так, як норвежці або данці з їх чудними краєвидами і фіордами.

Звертаю Твою увагу на твір Августа Стрін берга, скандинавця, імпонуюча велич, глибокий поклонник Ніцше, він пише чудово, але безпощадно з глибини свого серця; він написав новелю „Tschandala", в якій на підставі ідей Ніцше каже: „Підла чернь створена на те, щоб носити на своїй спині лева, який сміється", він великий, великий поклонник цього великого пророка. Читай всі його твори, а також Арне Гарборга, він живе, як пустельник на найвищих горах серед шелестіння смерек, шукає мовчазливі озера і пише. Я читаю тепер чудову книжку під назвою: „Молода Скандинавія", в ній є багато про мого любимця Якобсена, в його житті є багато спільного з моїм життям, він, як і я, даремно мріяв, жив більше мріями і помер на хворобу легенів; книжка ця перекла дена по-польськи, інакше я післала б її Тобі. Уяви собі всіх великих людей, зображених Ола Гансоном, який у високій степені поет і психолог і з правдивим задоволенням.

Знаєш, Августо, я маю вигляди мою роботу..."

---

* На цьому лист обривається.

IV.

Квітень, 1895 р.

Лист без авторської дати.

...[сподіюся]* одержати багато грошей, біля 60—70 фр[анків], це за ту новелю, про яку редакція „Gesellschft"** писала, що вона нагадує Короленка.

Одна з найвидатніших німецьких [не австрійських] соціал-демократичних газет „Die Neue Zeit"*** в Штуттгардті прийняла і назвала її чудовою, але з нею історія мається так. Поки що мають вони дуже багато матеріалу і через пару місяців рішиться, чи газета й далі буде друкувати новелі, чи залишиться чисто науковою. Ко-

ли буде рішено, що новелі будуть далі друкуватися, тоді затримають вони мою новелю і заплатять. Вони платять дуже добре (15 фр[анків] за аркуш. Писали також, щоб я цю новелю післала в інше місце, коли я дуже потребую грошей. Коли б моя робота ніде не була прийнята, то вони дуже охоче візьмуть її назад. Ну, все це висить ще в повітрі. Новеля залишилася в них і я знаю, що буде так рішено, що новелі далі не будуть друкуватися в журналі, та я дістану її назад, бо мені в житті не щастить — і вже. Але коли я дістану гроші, то я збережу їх і поїду восени з Тобою на 2 неділі до Відня.

Окрім цього я маю вигляди й тут дещо заробити. Українська Чернівецька газета буде виходити тепер 4 рази на тиждень і мене запросили писати, за що обіцяють платити; також просили давати їм переклади з українського для „Бібліотеки Філіп-Реклама, писали мені, що візьмуть у мене все, але, на жаль, в мене нема багато фізичної сили, писання втомлює мене теж, і я можу тільки 2 години денно писати, а що можна за 2 години написати?

Чи немає можливості, щоб Ти приїхала на Великдень? Уяви собі! Ми мусимо переселятися, бо будинок, де ми живемо, знову проданий. Куди ми переселимося, ще невідомо. Августонько, пиши мені — уяви собі так: я сиджу і мучуся з думками про Тебе, і що Ти забудеш про мене. Яке мені діло до інших? Ніяке, ніяке в порівнянні до глибокої та щирої любові до Тебе, я це тепер відчуваю, — всі мені далекі — і чому я плачу, коли пишу до Тебе, чому мучуся, коли Ти мовчиш? Я була б Тобі раніше написала, але я змучена від болів у спині та від інших багатьох писань, так що я могла тільки думати про Тебе.

А тепер будь здорова, Августонько, будь здоров мій солодкий лотосе, а коли хтось завдасть болю, то думай, що дома...****

---

* Цей лист не має початку.
** „Суспільство" — назва журналу (нім.).
*** „Новий час" — назва журналу (нім.).
**** На цьому лист обривається.

V.

Кіненць травня, 1895 р.

Пятниця, кінець м[ая] 1895.

Дорога Августонько!

Ти ледве чи повіриш мені, мій солодкий ангеле, що я день у день думаю про Тебе. Це не є жодна пуста та стомлива фраза, що я Тобі тут пишу, — в моїх найтяжчих хвилинах Ти була тією, про котру я думала. Лист прийшов якраз перед переїздом на іншу кватиру, мати лежала хвора повних 6 неділь, до цього ще багато роботи і мало допомоги, тільки мала дівчина — я працювала як селянин. Одного разу вечором впала я з утоми в непритомність, про це ніхто не знав. Зараз їй [матері] слава Богу, краще і я маю принаймні вдень хоч одну годину для себе, але що година? Мене завжди щось заставляло з Тобою поговорити, бо я знала, що Ти мене зрозумієш. Одного разу я була хвилину в Твоєї матері й питала про Тебе. Мені сказали, що Ти також перевантажена роботою, я розумію тебе дуже добре і не „серджуся" на Тебе за те, що Ти так довго мовчиш, я хотіла нарешті тільки кілька слів від Тебе мати. Але Твоя робота має, принаймні, значення, Ти будеш мати користь з неї, а моя?

Ти думаєш, я маю подяку за це гоніння, або хтось звертає увагу на це? О, Боже, єдина мати підтримує мене, бо вона добра і справедлива, а інші еґоїсти, які думають тільки про себе. Ти хочеш знати дещо про Льонку і пан[ну] Шінд[ілар]? Мені дуже жаль обох, зокрема Льонки, яка не має поняття, які злидні відкривають пащу перед нею. Тепер, коли вони, правдоподібно, не будуть одержувати платні, треба починати боротьбу, — вони, здається, ще про це не знають, але цей час наступить. Тепер вони досить спокійні й більш-менш так, як Бог приказав.

Ми знову живемо по вулиці Роша № 13, це трохи ближче до площі Австрія, дім по тій самій стороні що й раніше. Я маю велику, темну кімнату, цілком нездатну до писання, через кімнату проходять всі, а також два вояки до Степана можеш собі уявити! Єдине, що тут добре, це досить добрий сад. У ньому думаю я про Тебе, коли під вечір проходжуюсь. Потім думаю, як Ти там томишся, працюєш, можливо страждаєш і в спеці в'янеш. Ти не віриш мені, Августонько, що я думаю про Тебе? Я не знаю, а все таки, все ж таки з кожним роком, з кожним місяцем тягне мене дедалі більше до Тебе, я відчуваю, що ми краще підходимо одна до одної, більш зливаємося, і що без Тебе тут пусто. Я відмовилася від всього відчутого і пережитого, щоб Тобі все розповісти, — до інших це не дійшло б, і тому шкода витягати щось на світло, коли це не є соняшне світло.

Я хотіла б працювати, працювати, кажу Тобі всіма моїми нервами, щоб я мала тільки час. Тут виходить вже віддавна українська газета чо-

тири рази на тиждень. Вони запрошують мене через Юлька до співпраці, вони напевно розраховували на мене і хотіли мені платити, але я не можу зв'язуватися, тому що я мушу варити, замітати! Правда — гарні перспективи!? Я післала їм чотири раніш написані нариси, з яких два вже надруковані, Ти їх знаєш. Зараз при цій газеті є один видатний літератор з Львова, він редагує газету (ця газета дістає від уряду допомогу); він не знає мене особисто, просив мене письмово про дозвіл відвідати мене, і що він буде почувати себе щасливим, коли я прийму його в круг моїх приятелів. Він і так вже є моїм приятелем, мій талант зробив його моїм приятелем, на похвалу він дуже скупий. Подумай тільки! Він так гарно написав, що я була цілком зворушена. Недавно читала я в газеті, що він здобув за одну новелю премію. Він писав мені, що він вірить наосліп моєму перу. Це все заохочує одного до ще більшої творчості, але дома я дуже ганяюсь і дуже мучуся, маю мало часу, щоб ще самій вчитися. Тепер сиджу дома, як монахиня, а ця вулиця мені дуже ненависна, і мене завжди тягне до Вас, до Тебе Августонько, до Тебе, можливо, осінню доб'ємося помешкання Рідігера. Коли вже звідси забереморся, тоді будемо разом. У серпні поїдемо обидві в гори, я так гарно це придумала і так мусить бути. Тут життя не дає нам багато, а там будемо мати принаймні ліси та тамтешнє повітря.

Тисячу привітів —
Твоя до смерті Олунга.

P. S.

Сьогодні рано написала Тобі листа, а під вечір відвідала Твою дорогу матір. Я не знала, що Ти мешкаєш біля Чернівців і багато іншого розповідали мені про Тебе. Ти бачиш там багато гарного і відчуваєш навколо Тебе життя, а мені так на душі, наче я лежала б у гробі, в похмурій, монотонній сірині. О, як я бажаю трохи сонячного світла, трохи, небагато, щоб мені легше було на душі, і щоб я могла працювати, монотонність і безвихідність давить мене і робить, — бідною на думки! Коли вона мені розказувала, що Ти маєш багато знайомих, спалахнули, в мене ревнощі до Тебе, але ні, — Ти залишишся вірною мені, Августонько, правда? А в серпні поїдемо обидві в гори, наберемося свіжої сили і побачимо знову все старими очима — все просте, гарне, величне, все в первісному стані, нічим недіткнене, дике і сильне. Цього прагнемо ми, про це говорила я також з Твоєю матір'ю, вона сміялася і казала, що Ти, розуміється, не зможеш витримати ціле літо в Чернівцях.

В теперішньому помешканні я дуже нещаслива, воно мені ненависне, а коли я пішла на вашу вулицю, то було мені світліше, але я почула себе дуже самітною. Я страшно самітна. Одне я маю, що мене піддержує, це, знаєш, наші люди, я маю на увазі наших українців. Коли я зустрічаюся з ними, то вони вітають мене гарно й серйозно з глибокою пошаною. Це гарне почуття, коли я для них маю значення, проте я майже нічого їм не дала, тільки одне оповідання і один нарис, а вони і за це вдячні. О, коли б я могла дати їм більше, щось життєрадісного, сильного, тоді я, можливо, сама була б щаслива.

Пиши мені про себе, дай мені світла, любові, упевненості і не забувай мене, Августонько, я думаю завжди про Тебе, навіть і тоді, коли я була б стомлена життям і лежала в ліжку. Ти віриш мені? О повір, повір, що я Тебе люблю!

Моя мати щиро Тебе вітає.

Журнал „Українське літературознавство".

Дарія Лобай

У п'яту річницю смерти нашої ніколи незабутньої та улюбленої дочки, бл. п. Дарії Лобай, яка упокоїлась у Смокі Лейк, 28 грудня 1966 року, вшановуючи її світлу пам'ять складаємо пожертву на видавничий фонд журнала „Промінь" $20.00.

Родичі, Іван і Марта Кулики,
Вегревил, Алберта.

— — — — —

Відділ ім. Хариті Кононенко в Кридор і Блейн Лейк, складає $5.00 на нев'янучий вінок на свіжу могилу, бл .п. Докії Михайлюк. Вічна їй пам'ять!

К. Парчевська — голова. **Анна Гунчак,** секр.

Леся Удод

Занепад української мови по наших домах

З доповіді на панельній дискусії під час Крайового З'їзду Союзу Українок Канади в Саскатуні в липні 1971 р.

Українська Школа має головне завдання навчити дітей грамоти, але зогляду на наші особливі умови вона також стає все більше тим осередком чи місцем, де багато дітей мають одиноку можливість почути взагалі українську мову. Тому школа при допомозі всіх інших наших установ і організацій повинна постійно заохочувати батьків говорити вдома з дітьми українською мовою, а також звертати увагу батьків на потребу праці з дітьми щоденно й регулярно в цій ділянці. Українська Школа мусить мати право й авторитет сказати батькам даної дитини де і в чому вони повинні допомагати своїй дитині в опануванні української мови. Українська Школа дає таким батькам певні конкретні інструкції і матеріяли для домашнього вжитку.

Не солідне ставлення спонзорів до своїх учителів і до потреб шкіл.

Українська Школа потребує всесторонньої підтримки всього нашого громадянства. Ця справа вже давно повинна вийти за межі дискусій і резолюцій, а повинна увійти в межі конкретної плянованої й солідної праці. Чим скоріше ми будемо мати один авторитетний шкільний центр з його вказівками, інструкціями й плянами — тим краще відчують учні, батьки й так звані спонзори, що „ві мін бизнес", тобто, що Українська Школа — це справа серйозна, це справа нашого духового життя чи смерти, а не відбування черги „для годиться". Тоді до праці в Українській Школі зголосяться сотні фахових учителів, яких ми маємо, але які на жаль через нашу загальну легковажність — стоять збоку.

Брак учительських сил.

Учителів, як сказано вище не бракує в нас — бракує доброї організації рідношкільної справи — де б учитель знав, що він є потрібний, належно оцінений і сповняє велику національну працю. Лише під таким кутом треба розглядати роль учителя Української Школи. Він також повинен мати всесторонню підтримку „спонзорів" в заведенні належної дисципліни в Школі.

Потреба свіжих шкільних підручників, методів, способів і приладь навчання.

Це питання тісно зв'язане з 2-им. Коли ми будемо мати належний плян, всеканадську організацію шкільної справи — завданням шкільного центру буде дати школам солідні підручники й матеріяли, методологічні інструкції, приладдя і все необхідне. Зорганізована праця дасть кращі результати і всі ці матеріяли будуть коштувати багато дешевше не лише в грошах, але і в тому дорогому часі, який тратять учителі на приготування лекцій.

Великий брак працівників в культурнім полі.

Я з цим не можу погодитися. Українська спільнота в Канаді має вже величезні кадри культурних і освітніх працівників на багатьох ділянках життя. Кожного року наші університети випускають сотні нових спеціялістів. Ми цим гордимося й часто підкреслюємо в святочних промовах. Але що зроблено конкретного, щоб ці люди були в рядах наших організацій, громад, товариств, чи наших редакцій? Чому наші професори не в нашій Колеґії чи Інститутах, але в Університетах? Чому наші редактори й журналісти в чужих часописах і радіостанціях, а не в наших власних? Коли знайдемо відповідь на ці питання ми знайдемо також велике число наших культурних сил.

Брак пошани до української мови серед інтеліґенції.

Наші виховавчі Інституції (принаймні в теорії) повинні б бути вогнищем української культури й національного життя. Батьки посилають туди своїх дітей з надією, що там дитина отримає солідніший український фундамент ніж це вона може отримати в хаті чи в Українській Школі. Отже ми всі, як самостійницька організація повинін подбати, щоб умови життя й навчання в наших Інституціях відповідали цим сподіванням батьків. Єдиним виходом може бути теж солідне ставлення до української мови керівників таких інституцій, яких головною турботою має бути не заповнення кімнат — але виховання питомців в українському національному й християнському дусі.

(Докінчення на стор. 23)

PROMIN

Vol. XII, 12 ENGLISH SECTION December, 1971

CANADIAN UKRAINIANS COMMEMORATE CHURCH ANNIVERSARY

WINNIPEG — The Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada began Canada wide celebrations of the 50th Anniversary of the formation of the Autocephalous Orthodox Church in Ukraine.

The celebrations will be highlighted by Pontifical Divine Liturgies in all the larger centers throughout Canada.

The Ukraine (old Kievan Rus') accepted Christianity officially in 988 from Byzantium. From the beginning the Orthodox Church of Ukraine was in the jurisdiction of the Orthodox Patriarchate of Constantinople, but owing to its strength, the church enjoyed semi-autonomous privileges. However, after establishment of a separate Patriarchate of Moscow, the Ukrainian Church was forcefully subjected under the new Patriarchate in 1686. This event and especially ecclesiastic reform brought about by Czar Peter I, marked a considerable decline in the theological education and prestige of the Orthodox Church in Ukraine.

The turning point of this situation arrived after the Russian Revolution. The Ukrainian Nation by a decree of its government of January 1st. 1919, and through the Church Councils, expressed its will that its Orthodox Church be Autocephalous.

The short-lived Ukrainian Republic did not see its decrees fulfilled as it was crushed by the forces of Communist Revolution. Never-the-less, the Ukrainians did not abandon their determination to form an Autocephalous Church. After long preparations and determinations of local Councils an All-Ukrainian Church Council was summoned in Kiev against the will of Russian Episcopate in Ukraine. It lasted from October 14th to the 30th 1921. The All-Ukrainian Council proclaimed the Ukrainian Orthodox Church to be Autocephalous and established its Hierarchy electing Metropolitan Wasyl Lypkivsky to head the Church. The All-Ukrainian Council based its action on the will of the Ukrainian Nation and on the recognition of their right to the Autocephalous status by the Moscow Patriarch Tikhon, who on November 20, 1920, by his official decree gave approval of the Autocephalous status of the Orthodox Church in Ukraine. He confirmed this a second time by his document, No. 145, dated March 24, 1924. His action was based on the firm will of the Ukrainian Orthodox people taking into consideration the fact that the Orthodox Church in Ukraine was joined to the Moscow church in 1686 by coersion of the secular Muscovite and Turkish governments. This act was unlawful and was considered uncanonical by the official decree of the Patriarch of Constantinople, Gregory VII, dated November 13, 1924, which reads:

"It is written in history that the first separation from our Throne of Kiev Metropolia and of the Metropolias of Lithuania and Poland which belonged to it, and the joining of it to the Holy Church of Moscow was done wholly out of keeping with the directions of the canonical rules."

The Council of October, 1921 applied for assistance to the Muscovite bishops officiating in the Ukraine at that time, requesting them to consecrate Ukrainian bishops for the Ukrainian Church.

The Muscovite bishops, howevers, refused categorically. Thereafter, the Council decided to consecrate the first bishops for the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in the manner which was in use during the first centuries of Christianity, i. e. consecration by the entire clergy. In this manner the first Metropolitan of the reborn Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, Wasyl Lypkivsky, was appointed and given the title of the Metropolitan of Kiev and the entire Ukraine by the will of the whole Council. Parishes of the newly formed Autocephalous Orthodox Church were organized in all parts of the country. They used the Ukrainian language in the church services and were governed by Council, with equal rights of bishops, lower clergy, and the faithful.

The Communists dealt a heavy blow to the Autocephalous Ukrainian Church in 1927. They allowed to summon the Second All-Ukrainian Church Council at St. Sophia in Kiev, but forced the dismissal of Wasyl Lypkivky from his

Metropolitan office, who eventually underwent several arrests and finally disappeared in 1937. He succeeded in writing a short history of the Autocephalous Church which was published in Winnipeg in 1961.

The Second All-Ukrainian Council of 1927, with the heavy hand of the Communist authority on it was inevitably ear-marked to a quick collapse and annihilation. Over thirty bishops and over two thousand priests were liquidated by the Communist regime.

Thousands of faithful had met a similar fate and in the early thirties the last of the Ukrainian Orthodox parishes were disbounded.

At the present, independent branches of the Church in Ukraine exist and operate almost in all parts of the free world. The main bodies of which are located in Canada and the U. S. A.

Halyna Novakiwska

St. Vladimir Institute opened its 1971-72 Art season with an exhibit by the well-known artist Halyna Novakiwska (Sept. 26 - Oct. 9).

Born in Peremysl, Ukraine, Novakiwska studied at the Institute of "Plastic Arts", and under Prof. Paucz at the Academy of Fine Arts, in Krakow, She continued her studies in Vienna and Munich from 1945 to 1948. A resident of Toronto since 1949, she is an active member of the Society of Canadian Artists.

Halyna Novakiwska is an aggressive artist who does not approach a canvass, but attacks it. An expressionist, her works are large, colorful and animated — suggesting perpetual motion. Since every bit of canvass or masonite is covered in strong, bold colours that are thickly applied in layers of paint, the effect on the viewer is overpowering. She has, moreover, a tendency to overstate her ideas. In "Mountain Legend", the Ukrainian symbolism — the pine trees, wooden church, pieces of embroidery scattered throughout, ceramics and sheep — is over done. Similarly, in "Tale of Prince Ihor", the wheel that relates the story seems over-shadowed by the figures to the sides, and the parts of the story that are printed on the top and bottom of the painting. This crowding is characteristic of many of her paintings, and tends to obscure the difference between the central and subordinate themes. "Dandelions", however, is a pleasant surprise for the colours are subdued and express a very restful feeling. In "Winter Joy" the artist creates a warm, happy impression, reminiscent of Matisse's "The Joy of Life". As a rule, Novakiwska uses figures to express an idea or mood — as in "Talking Women", "Nude" and "Two Models". It is interesting to note that one of the women in "Marichka" resembles a Modigliani type.

A gregarious person, her "joie de vivre" is reflected in her art. Whether her theme is

Halyna Novakiwska — Autumn Flowers

Ukrainian, Still Life or Abstract, they all bear the "Novakiwska" stamp, which is good, as the artist reveals her uninhibited, emotional reaction to life.

The large number of people attending the exhibits, should indicate to Mrs. G. Ochitwa, co-chairman Mrs. H. Sluzar, and the other members of the committee, that their work is greatly appreciated.

H. H.

CARE ON ITS 25th ANNIVERSARY

A quarter century is a fairly good age for a 'temporary' organization but that's the way its founders thought of CARE when it was formed twenty-five years ago to enable relatives and friends to send food parcels to the hal-starved survivors of World War II in Europe.

The first CARE package was delivered in Le Havre, France, in May 1946 and from then on the flood of CARE parcels to war-torn Europe increased monthly to phenominal proportions. Before the standard CARE package was 'phased out' last year, a total of one hundred million had been delivered to 73 nations on four continents.

Recently, representatives of over forty nations gathered in Washington, D. C., to pay tribute to the organization which had in its 25 years of existence fed more than half-a-billion people and shipped more than $1,260,968,000 in aid to those in need.

The U. S. government issued a commemorative stamp in CARE's honour and representatives of CARE Canada, Mr. K. B. Andras and Dr. Charles Godfrey, were singled out for recognition of the significant role played by Canadians in CARE's work snce its inception.

The World Conference, at which CARE's 25 current overseas missions were represented by their Directors, spent very little time looking back at past accomplishments. The accent was definitely on the future and the almost frightening challenges facing those who attempt to cope with the tremendous problems of hunger, poverty, ill-health, unemployment and overpopulation in our troubled world.

They left the conference to return to their duty posts with renewed confidence that CARE would continue to do its part; that it would continue to adapt to the over-changing circumstances and seek fresh approaches and solutions to these problems.

They laid it on the line, however, when they told CARE's Canadian and American officers and staff that their efforts were hamstrung without the increased support of CARE donors.

Every overseas mission has requests for participation in more development projects that it can ever support. Only the best and the most basic are chosen because resources are never adequate even when matched by the government and people of the country concerned.

It is therefore vital to the future of over twenty-five million people in thirty-five countries that Canadians give more than ever to CARE.

Those wishing to acknowledge CARE's 25th Anniversary by a contribution to its on-going programs may send it to CARE Canada, Ottawa, K1P 5A6.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

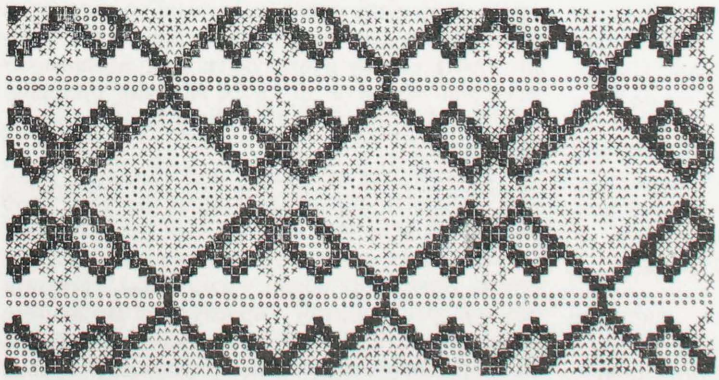

Густо вишиваний хрестиковий взір до народньої сорочки, суконки, блюзки. З Філії Музею Східньої Канади.

■ брунатна — 902 DMC
x помідорова — 900
v кремова — 711
° золотисто жовта — 783
o жовта — 725

ДВІ ПОПРАВКИ

В числі 11 журнала, на стор. 28, у дописі „Вшанували градуантів Недільної Школи", в останнім парагрофі є написано „Голова, пані Діяна Бабинчук вручила...". А має бути: Пані Діяна Бабинчук вручила"... Головою відділу ім. Кн. Ольги є пані Марія Кушнірик. Пані Бабинчук є референткою освіти.

В цім самім числі, на ст. 21, у виказі пожертв на Музейну Фундацію Союзу Українок є подане імя — „Пані Л. Кухта, Вінніпег". Правильно має бути пані В. Кутний, (членка відділу ім. Кн. Ольги) яка під час крайового „З'їзду в Саскатуні зложила $10.00 на Муз. Фундацію".

Подала Е. Луценків.

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ОКСАНА ГУМЕНЮК

В Торонті, на початку вересня 1971 року покинула цей світ одна з піонерок жіночого руху, бл. п. Оксана Гуменюк, тиха і скромна працівниця, дружина відомого громадського діяча Івана Гуменюка і мати. Некролог про неї буде в наступнім числі. Тут поміщуємо скорочену її доповідь, яку Оксана виголосила в Торонті в Українськім Народнім Домі 1931 року. Ця доповідь насвітлює світогляд пок. Оксани та думки, які нуртували в колах провідного українського жіноцтва в Канаді. А коли появився журнал „Промінь" вона одна з перших, що пішла йому назустріч, зложивши $100.00 на його розвиток.

Ця доповідь досі ніде не друкована. Її віднайшов серед архівних матеріялів чоловік Оксани, п. Іван Гуменюк і доручив редакції журнала.

Редакція.

* * *

Жіночий рух, який так швидко ширіться в ріжніх країнах світу захопив своїм гаслом і наших канадійських українок. Йдучи за прикладом англічанок, наше жіноцтво почало більше цікавитись освітою, питаннями рівних прав в політичнім і громадськім житті. Ціллю жіночого руху є звільнити жінку з перестарілих форм життя, піднести її умово та приготовити до життєвих обов'язків нарівні з чоловіком.

В Америці освіту жінки поставлено на першім місці. Американський науковець Смайлс каже, що освіта жінки належить до національних справ. Мати як виховник дітей, будучих горожан мусить сама бути добре освічена, бо вмітиме впливати на формування доброго характеру дітей.

Жінка має великий вплив дома і поза домом. Вплив цей може бути добрий або несвідомо злий. Нарід, що має освічене жіноцтво стоїть на цілу голову вище від народу, в якого жінка упосліджена.

Робота жінки дома хоч і дрібна та непомітна одначе важлива. Дім, в якім господинею є розумна освічена мати є колискою розумного суспільства. Найменше зернятко кинене в дитячу душу дома опісля розвинеться в дозрілий овоч. Тому то дім є найбільшою школою людини, і лише йому вона завдячує те, чим вона в пізнішім віці є.

А як же в нас, українців? Який в нас рідний дім і яка в нім українська мати виховниця? І хоч з природи українська жінка добра, працьовита, господарна то скільки в нас присвячується ваги вихованню жінки, її освіті, добрим умовинам, де вона живе і працює? Скільки в нас є таких батьків, які вважають, що дівчатам непотрібна вища освіта, бо вони однаково повиходять заміж. Тому то жіночий рух і серед українок як в Україні, так і в Канаді є на часі. Треба тільки радіти, що українська жінка здобуває собі рівні права в громаді, а ті, що не мали нагоди осягнути вищу освіту через школи, мають нагоду збагачувати себе знанням через приналежність до своїх жіночих організацій, через читання добрих книжок, журналів, часописів.

Ми саме тепер повинні подбати, щоб українка в Канаді поглянула ширше на світ, щоб вийшла поза пороги власної хати і взяла керму в громадській роботі, там де чоловіки недописують. Англійські жінки, наприклад, роблять своєму краєві велику прислугу в активности поза домом. В них є різні жіночі організації, які сприяють національному розвитку країни. Вони напр. запрошують прибувших чужинців до своїх організацій, які там асимілюються. А в нас так мало робиться заходів, щоб своїх власних людей національно освідомляти. Жінка, що має такий великий вплив могла б у цій ділянці багато прислужитись своєму народові.

Ось один факт у питанін жіночої рівноправности, що наші люди завжди беруть на глум, коли жінка цікавиться політикою. Будівниками держави і державного ладу є чоловіки. Жінкам ця ділянка життя і праці не була доступна. Чи це добре? Як же ж тоді вона має впливати на дім, на родину, коли її світогляд такий обмежений. Отже повинністю громадянства є підпомагати жіночим організаціям, бо організація це наче маленька держава, де жінка вчиться законів і кермувати справами хай малими в цей час.

В кожній державі існують певні закони зглядом жінок і дітей. Матерям необхідно їх знати. Коли в країні немає законів, які би улегшували життя жінки, то вони повинні собі їх виборoти. Держава лише тоді буде стояти високо культурно й економічно, коли всі її члени будуть рівноправні.

Як же нам здійснювати в практиці цілі жіночого руху? Молодим дівчатам і декотрим жінкам дорога вільно відкрита до школи. Освіта витворить для нас новий тип українки, в якій ми побачимо і матір і громадянку. Такий тип жінки ми бачимо серед американок і канадійок. Добробут в тих країнах до певної міри завдячується освіченим і добре зорганізованим жінкам. У нас же жінки, котрим вік, чи родинін обов'язки не дозволяють ходити до школи, можуть без труднощів помогати собі почерез самоосвіту. Бути освіченою людиною це не значить покінчити високі школи. Школа є тільки ключем до освіти. Дійсна освіта набувається впродовж цілого життя.

Організація, дбаючи насамперед про освіту своїх членів, постачає їм почерез читальню книжки, часописи. В організації є певні програми, як відчити, дискусії, дебати. Таке оточення дає жінці нагоду розширити свій світогляд. Отже жіночий рух досі здобув для нас дві добрих стежини, якими ми можемо зростати вгору — школа і своя жіноча організація.

Звернення до відділів Союзу Українок Канади

Вже від давна стоїть перед нами дуже пекуча потреба нашого власного музейного будинку й відповіднішої фінансової бази для філій Музею. Він був би належним свідоцтвом для всіх тих, які установлювали й збагачували нашу цінну музейну колекцію тих незрівняних експонатів. Вони є нашою гордістю, але неможливо їх всіх пристойно виставляти, через брак ширшого приміщення.

Наше щире членство все було правою рукою і опікуном в розбудові і розвиткові загального українського життя в Канаді.

Те саме членство підтримувало, вже не одну фундацію через останніх 45 років. Воно жертвувало на різні народні цілі в Канаді й поза Канадою. Сотні будівель по цілій Канаді є свідками жіночої дбайливості й допомоги.

Ми з тих великих здобутків маємо приємне вдоволення. Але каже пословиця, що „кінець діло хвалить". Тому, що ми ще не дійшли до „кінця діла" — ми знову вдаємося до доброї волі наших членок, з повною надією, що й цей раз докінчимо почате діло, успішним завершенням збірки на Фонд Музейної Фундації Союзу Українок Канади.

Докладаймо до нього без перестанку, аби якнайскорше всі наші музейні експонати мали своє належне місце у своїм Музейнім приміщенню і аби фінансовий стан філій Музею покращав.

Сердечна подяка всім тим, відділам і членкам, що вже зложили поважні суми й менші до тепер.

Всім жертводавцям висилаємо офіційні посвідки, а пожертви проголошуємо в журналі „Промінь".

Пожертви на Фундацію вложені на окреме конто в банку. Просимо виписувати банкові або поштові перекази або чеки.

"U.W.A.C. Museum Foundation Fund"
А пожертви присилати на адресу:
"U.W.A.C. Museum Foundation Fund,
1240 — Temperanse St. (Mohyla Institute)
Saskatoon, Sask.
Attention Mrs. Mary Boychuk.

Управа Головного Музею
Союзу Українок Канади й Музейної Фундації.

З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ

П-во Петро і Марія Чижовські в Норт Бетлфорд з нагоди свого 50-літнього ювілею подружжя, який відбувся 9-го жовтня 1971 року складають $10.00 на прес. фонд журнала „Промінь".

Щасти Вам, Боже П-во Чижовські щасливо проживати на многії літа.

Марія Гарасимів, референтка журнала „Промінь", Н. Бетлфорд.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Маленькі друзі

Вранці Маринка прокинулася і здивувалася. Ранок був сонячний, морозний, і навколо біло-білесенько. Ковзанка, мов дзеркало, блищала серед двору.

Маринка швидко одяглася, взяла коньки і вибігла на подвір'я. Коньки тільки вчора подарувала їй Ніна. Ніна і Юрко вже були не ковзанці.

Маринка стала на коньки, але ноги в неї підгиналися, і вона падала. Тоді Маринка попросила Юрка й Ніну повозити її. Ті взяли Маринку під руки, і всі разом поїхали.

Боязко було спочатку Маринці, але ковзатись їй дуже подобалося.

— Раз! Два! Три! — і Маринка раптом сама помчала по льоду.

— Молодець, — похвалила її Ніна, — добре тримаєшся! Значить, навчишся, тільки не падай.

Маринка засміялася. Вона подала їм руки, і вони знову почали ковзатися всі разом.

Й. Дік.

Чому в Івасика світилися вуха

Найгірше для Івасика — каша. А мама, як навмисне, варить її кожного ранку. То манну, то рижову, то вівсяну.

Раніше хлопчик легко управлявся з своєю порцією. Вийде мати на хвилинку з кімнати, а він тарілку під стіл! Там завжди під час сніданку сиділа Дезька. Собака в одну мить з'їдав кашу ще й тарілку вилизував до самого півника. Повернеться мама — похвалить сина, по голівці погладить.

А одного разу тільки Дезька встигла кашу проковтнути, як до кімнати увійшла мама. Сидіти б Дезьці під столом, не показуватись мамі на очі. Так ні! Виліз з-під столу, всівся біля Івасика і почав облизуватись. Мама сердито глянула на Дезьку, потім на сина.

— Ти що ж, собаку манкою годуєш, а у самого вуха світяться?

— Як це — світяться? — не повірив хлопчик і аж за вухо себе помацав.

— Подивись, на кого ти схожий, — підвела його мама до дзеркала. — А ще моряком хочеш стати...

З дзеркала на Івасика дивився худорлявий хлопчик з великими блідими вухами. В сонячному промінні вуха й справді наче просвічувались.

— А хіба в моряків вуха не світяться —

— Звичайно ні, — відповіла мама.

Івасик замислився.

Відтоді хлопець залюбки уминає кашу, ще й добавки просить.

Брат і сестра

Катря підійшла до свого стола — і ахнула. Нові фарби розкидано, пензлики перемазано, на столі калюжі брудної води.

Катря догадалася, що це зробив Гриць, і голосно заплакала.

Брат просунув у двері голівку. Щоки й ніс його були вимазані фарбами.

— Нічого я тобі не зробив! — швидко сказав він і побіг.

Катря хотіла догнати його, але братик стрибнув через вікно у сад. Та він за щось зачепився і упав.

Катря зразу забула про свої фарби. Вона лагідно обняла братика і поставила на ноги.

Гриць пригорнувся до сестри і заплакав.

— Я ніколи не буду чіпати твоїх фарб... Ніколи... ніколи не буду!

За **В. О.**

ВЕСНЯНИЙ ЧАЙ ТА ВІДКРИТТЯ МУЗЕЮ В ВИНДЗОР, ОНТАРІО

Неділя, 4-го квітня 1971 року надовго лишиться в пам'яті не тільки нашого відділу ім. Лесі Українки, Союзу Українок Канади, а всіх українців Виндзору та ближчих і дальших околиць, які мали нагоду побути на цій небуденній імпрезі. До неї наш відділ готувався вже декілька років. Імпреза ця: відкриття Музею у Виндзор, Онтаріо.

Музей було започатковано ще в 1965 році, коли п. С. Заборонюк подарував Товариству мистецько виконану „українську господарку", а відтак вже почали збирати інші речі: вишивки, писанки, кераміку і інше.

В 1969 році, на зборах Товариства, було обрано Музейний Комітет, головою якого вибрано пані Іванну Римар, та членок пань: М. Карпінець, добр. Н. Метулинську та М. Телегу.

Цей Комітет, за допомогою членкинь, збирав давні українську речі, та придбав декілька ляльок, в народній українській ноші з різних сторін України. А коли музейних річей назбиралось більше, то виявилось що цього всього немає де подіти. Тоді Комітет запропонував придбати відповідні для цього шафи. Зборами було рішено: замовити три шафи, що й було зроблено. Шафи коштували $1,800, та було закуплено декілька манікенів, більшого й меншого розмірів.

В 1970 році зайшла потреба доповнити членство Музейного Комітету, бо виявилось, що тих було замало, аби успішно закінчити всю запляновану працю. Комітет доповнено панями: А. Момотюк, С. Заборонюк та Єв. Щепанська. Праця пішла швидко вперед, згідно намічених планів. Тепер Музей вже має п'ять манікенів, вбраних в національні костюми полтавщини, київщини, буковини... 13 ляльок, багато мистецько виконаних писанок, кераміки, різьби та багато різних вишивок... Деякі речі є дуже старі, більше як сто років. Звичайно, ще багато є роботи для Музейного Комітету що старанно приготовлявся до відкриття Музею.

Одноразово було заплановано влаштувати виставку народньої й модерної ноші, прикрашеної українською вишивкою. Приготовлено відповідні костюми, а Управу Музею Східньої Екзекутиви запрошено продемонструвати історичні ноші з княжих часів. Ці кілька рядків висвітлюють працю нашого Музейного Комітету, але ще багато інших комітетів, заряд і майже кожна членкиня, приклала багато праці до нашого величавого й успішного свята. Голова відділу, пані Вероніка Костинюк, з допомогою СУМК-івців мистецько прикрасила довгий поміст і сцену українською вишивкою, вимальовану на спеціяльному папері, як також за її стараннем було придбано багато квітів, для відповідної декорації залі.

Свято розпочалося в 2-ій годині по полудні у вщерть заповненій цікавими глядачами залі. Голова, пані В. Костинюк у вступному слові привітала всіх присутніх, а також гостей, що приїхали з Торонто й Гемилтону, — членок Музейного Комітету при Східній Екзекутиві: пань Іванну Вахну — голову, Анну Кіт, М. Буряник, А. Калищук та Мандзюк. Пані Костинюк підкреслила важливість сьогоднішньої імпрези, до якої досить довго й дбайливо приготовлявся наш відділ.

Пані Мирослава Телега — голова Східної Екзекутиви, склала привітання від себе, і від Східної Екзекутиви, та представила коментаторку, на сьогоднішньому святі, історичних та народніх строїв, й заквітчала її корсажем. Так розпочався показ модерної ноші, потім народньої, а відтак історичної.

Найцікавішим був показ історичної ноші, якої мало хто коли бачив, і тому тепер все це було цікаво побачити. Пані Орися Сушко, — коментаторка, дуже гарно і вміло пояснювала кожний одяг, в українській і англій-

З показу історичної ноші у Виндзорі

ській мовах, а пані Галя Фенканин чудовими мелодіями, на піяно, акомпонувала модельках. Всі модельки було добре підібрано. СУМК-івці й СУМК-івки, або й членкині, радо погодилися продемонструвати ноші; за це подбав Музейний Комітет Східної Екзекутиви.

Перед глядачами проходять історичні постаті українського народу, які поклали багато праці для розбудови Української Держави. Ось виходить Княгиня Ольга, а ось її внук, — Великий Князь Володимир, Король Данило, Мати славного Гетьмана Івана Мазепи, — Магдалина Мазепа. Це все великі постаті українського народу. В багатьох глядачів виступають на очах сльози, і мимоволі переноситься думка в далеку, величну добу нашого народу. Далі проходять делікатні постаті княгинь та княжних, які тісно пов'язані з нашою історією; ось гордовито виходить шляхтич, за ним шляхтянка, — представники тодішньої інтелігенції, далі бачимо гордого козацького старшину з шаблюкою, — представника оборонців українського народу й прадідівської Православної Віри.

Що до народньої, селянської ноші, то також було гарне враження. Ось перед глядачами проходить дівчина-селянка, босоніж з серпом на плечі, та жмутом колосся в руці. Це надзвичайно всім подобалося, бо дівчину нагородили гучними оплесками. А ось молода буковинка сяючи дивними прикрасами, і не одна жінка-буковинка пригадала себе, як вона вбиралася колись до шлюбу на рідній Буковині. Кожна постать, в народній ноші, мило вражала глядачів, особливо тих, які бачили модельку з своєї рідної сторони.

Показ ноші тривав більше трьох годин, але для присутніх час пролетів дуже швидко.

Після показу ноші відбулося гарне чайне прийняття, в долішній залі, де для гостей було приготовлено іншу несподіванку. Прекрасно прибраний стіл вишиваними обрусами, квітами, писанками та заставлений різноманітною їжею. На перший погляд здавалося, що все те приготоване не до споживання, а тільки для мистецької декорації... За все це подбав Соціяльний Комітет в особах пань: Стефанії Друль, Марусі Костів, Анни Ткачук та Анни Момотюк, при щирій допомозі членкинь. При цьому треба сказати добре слово й про наш Соціяльний Комітет, який щиро й совісно ставиться до своїх обов'язків завжди, і постійно з смаком прилагоджує на всі імпрези що відбуваються при нашому відділі. Так було й цього разу; ми мали більше як 500 людей присутніх, і для всіх вистарчило їжі.

Але це ще не був кінець — слідувала програма офіційного відкриття Музею, і голова пані Костинюк закликала всіх до уваги. Вона покликала пані Іванну Римар. — голову Музейного Комітету, далі продовжувати програму. Пані І. Римар привітавши присутніх, сказала, що вона чується дуже щаслива що наш відділ дочекався такого небуденного свята, коли ідея стала ділом і придбано такий гарний Музей. Вона представила ввесь Музейний Комітет та коротко оповіла історію Музею. Пані М. Телега представила голову Музейного Комітету при Східній Екзекутиві в Торонто, пані Іванну Вахна й заквітчала її корсажем, як також представила тих, що прибули з нею пань, що допомагали під час демонстрування історичної ноші.

Після цього слідувала церемонія відкриття Музею й перетинання стрічки, яку перетяли пані: М. Телега й І. Вахна. Знято покривала, що закривали шафи, й перед присутніми відкрилася прекрасна картина чудово прибраних шахов. Присутні підходили, й з великим зацікавленням оглядали музейні шафи. Біля кожної з них була одна членкиня Комітету, цікаво оповідаючи про кожну річ. Це були пані: М. Карпінець, С. Заборонюк та Є. Щепанська. Ще довго не розходилися гості, сидячи при чашці чаю та ділячися своїми спостереженнями...

Заряд нашого відділу ім. Лесі Українки дуже вдячний всім, що щиро помагали в підготовчій праці, як членкиням так і чоловікам. Особлива подяка належить

Комітет Відкриття Музею у Виндзорі

панові Мих. Лацикові, що збудував гарний поміст, панам: Ю. Торошенкові, Е. Панчишакові, Н. Костинюкові та Іванові Римарові за прибирання й декорування авдиторії. Складаємо щиру подяку пані Орисі Сушко за гарний коментар, пані Галі Фенканин за акомпаніямент, голові Музейного Комітету Східної Екзекутиви пані Іванні Вахна, та паням А. Кіт, М. М. Буряник, А. Каліщук та пані Мандзюк, що прибули здалека, і спричинилися до звеличення нашого свята.

добр. Н. Метулинська,
корсп. секретарка.

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Гамільтон, Онт. — Відділ ім. Лесі Українки, з товариського вечірка реф. М. Пелепяк переслала на прес фонд $58.00

Етобіковк, Онт. — З нагоди відмічення 70-ліття уродин пані П. Дверничук, П. Кумпан переслала 17.50

Едмонтон, Алта. — Відділ при церкві Св. Іллі, реф. М. Кавчук $155.00 на відновлені і нові передплати.

Реджайна, Саск. — Відділ ім. Доньки України, реф. Н. Зенчишин $45.00 на відновлені і нові передплати.

Келгарі, Алта. — З нагоди прийняття в честь п-ва Ткачуків, Олена Коваль переслала 16.70

Едмонтон, Алта. — Відділ при катедрі Св. Івана, реф. Л. Голубіцька при помочі Е. Верхомин і С. Пауш переслала $195.00 на святочні привітання.

Давфин, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Білоус $20.00 на передплати, відновлені і нову.

Торонто, Онт. — Пані Анна Бойко, $10.00 на передплати.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

П-во С. Е. Мойсюки — Вікторія, Б. К., з нагоди 50-літнього ювілею подружжя зложили дар на пресовий фонд журнала $25.00

П-во Степан і Софія Іваницькі — Торонто, з нагоди 50-ліття подружнього життя зложили 15.00

П-во П. Чижовські — Норт Бетелфорд, Саск., з нагоди відмічення 50-ліття подружнього життя зложили 10.00

Пан Петро Плевако — Париж, Франція — загостив до редакції „Променя" і зложив дар на прес фонд 10.00

Пані Марія Клепачівська — Зайон, Ілленой 5.00

Пані Ольга Сливка — Торонто, Онт. 5.00

Д-ка Леся Удод — Саскатун, Саск. 5.00

Пані А. Самець — Давфин, Ман. 5.00

Пані Домка Щербій — Содбурі, Онт. 5.00

Д-ка Анна Критюк — Содборі, Онт. 3.00

Пані П. Мельник — Кейстор, Сентре, Онт. 3.00

Пані Л. Козар — Етелберт, Ман. 3.00

Пані Марія Світ — Елемгирст, Н. Йорк 2.00

Пані А. Москалюк — Вилловдейл, Онт. 2.00

Пані І. Яремко — Торонто, Онт. 2.00

Пані Ірина Лукасевич — Монтреал 2.00

По $1.00 — Н. Жовкевич — Содборі, Онт.; Д-ка Ліда Глуханюк — Велленд, Онт.; Анна Дудич — Брентфорд, Онт.; Г. Кловак — Гримзбі, Онт.

ПРИДБАЛИ НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

Пані М. Андрейчук — Давфин, Ман. 1
Пані М. Гарбус — Саскатун, Саск. 1
Пані Марта Ситко — Вадіна, Саск. 1
Пані Марія Кавчук — Едмонтон 1
Пані П. Мельник — Кейстор Сентер, Онт. 1
Пані Н. Зенчишин — Реджайна, Саск. 1
Пані А. Бельбас — Вестон, Онт. 1

Зголосились безпосередньо за журналом:
Пані Галина Семенюк — Дондес, Онт.

Щиро дякуємо працівникам в користь журнала й всім жертводавцям. Нових передплатниць вітаємо.

ЗАНЕПАД УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПО НАШИХ ДОМАХ

(Продовження із стор. 14)

Брак учнів у рідних школах, державних школах, українознавства.

Так це є сумне явище, коли ми організовуємо Школи, збираємо фонди, домагаємося від уряду запровадження навчання української мови в школах і університетах, а отримавши все це не маємо ким заповнити кляс. Отже тут та сама проблема що і в інших питаннях — або ми не серйозно ставимося до справи, або ставимо вимоги не по наших силах і можливостях. На мій погляд дітей і студентів для наших Шкіл, Інституцій і Університетів теж не бракує. Бракує в нас самих доброї волі виконувати свої постанови й резолюції? Чи всі ми тут присутні, а ми ж є найсвідоміша частина нашого суспільства в Канаді, можемо з чистим сумлінням сказати, що наші діти і наші внуки є учнями Українських Шкіл, вихованцями наших Рідних Інституцій, чи студентами Української Мови в Державних Школах і Університетах? Якщо ні — зробімо це з своїми власними дітьми і внуками і ми побачимо який буде несподіваний результат.

У пам'ять моїх найдорожчих — мого мужа, бл. п. Николая Москалика, у 15-ту річницю його смерти, що припадає на 1-го грудня і мого сина Андріяна, який згинув під час другої світової війни на 27 грудня 1944 року та похований у Бельгії, в їх світлу пам'ять складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Анна Москалик, Вінніпег

— — — — —

На нев'янучий вінок, у 5-ті роковини смерти дорогого мужа, батька і дідуня, бл. п. Мойсея Ревуна, засилаємо замість квітів, дар — $10.00, на пресовий фонд журнала „Промінь".

666 Дружина Анна Ревун, діти і внуки.

— — — — —

Відділ ім. Хариті Кононенко в Кридор і Блейн Лейк, Саск., складає $5.00 на нев'янучий вінок на свіжу могилу, бл. п. Дмитра Боднарчука. Вічна йому пам'ять.

К. Парчевська, голова. **Анна Гунчак,** секр.

ПАМ'ЯТНИК НАЙДОРОЖЧИМ

У першу річницю смерти нашого дорогого мужа, батька, дідуня і прадіда, бл. п. Григорія Михалишина, який відійшов від нас 11-го грудня 1970 року в Едмонтоні, складаємо нев'янучий вінок в його світлу пам'ять $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Марія Махилишин і
діти: Володимир і Наталя Базюк,
Богдан і Йосифа Михайлишин
внуки і правнуки.

— — — — —

В першу річницю смерти мого дорогого мужа, бл. пам'яти Федора Винника, який упокоївся 9-го грудня 1970 року в його світлу пам'ять складаю на нев'янучий вінок 5 дол. на журнал „Промінь".

Дружина Ніна Винник.

— — — — —

На нев'янучий вінок в пам'ять, бл. п. Петра Мороза, який упокоївся 27-го лютого ц. р., засилаю $5.00 на журнал „Промінь".

Катерина Гринчук з родиною, Ст. Кетерінс.

— — — — —

В пам'ять покійного Петра Мороза замість квітів, засилаю $5.00 на журнал „Промінь".

Марія Підгайська з родиною,
Ст. Кетерінс, Онт.

— — — — —

На нев'янучий вінок по бл. п. Павлові Фенц, зложили на поминальнім обіді $37.00, з того $7.00 на журнал „Промінь".

За Управу, А. Перожак,
Брентфорд, Онт.

— — — — —

На нев'янучий вінок, бл. п. Параскевії Яремчук, яка упокоїлась 31-го травня 1971 р., складаємо на журнал „Промінь" $25.00. Вічна їй Пам'ять!

Родина, Едмонтон.

— — — — —

Бл. п. Михайло Скоренький

З болем у серці згадую бл. п. Михайла, мого мужа, який упокоївся 23 грудня 1970 року.

Я довгі роки перебуваю в шпиталі, і довгі роки покійний приходив постійно, щоб провідати мене і принести щось зо світу, з-поза мурів шпиталю. Самому йому прийшлось виховати наших дітей, а потім самітному упокоїтись. В річницю смерти жертвую зі своїй скромних шпитальних достатків $10.00 на пресовий фонд журнала „Промінь". Марія Скоренька, Виндзор.

— — — — —

В першу річницю смерти мого незабутнього мужа, бл. п. Андрія Юхимця, який упокоївся 30 вересня 1970 року, складаю в його світлу пам'ять нев'янучий вінок — $5.00 на журнал „Промінь".

Дружина Христина Юхимець,
Гамільтон, Онт.

— — — — —

Членки відділу ім. Л. Українки в Ванкувері, Б. К., складають $5.00 на нев'янучий вінок в пом'ять почесної членки пок. Євгенії Мельничук, яка упокоїлась 15 жовтня 1971 р. в Ванкувері. Родині покійної висловлюємо співчуття. Вічна їй Пам'ять!

За відділ:

Н. Воробець, голова К. Бублик, кор. секр.

На нев'янучий вінок в пам'ять дорогого мужа й батька, бл. п. Івана Сулими у річницю його смерти засилаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $20.00. Покійному вічна пам'ять!

Марія Сулима — дружина, Тарас і Богдан —
сини, Лелія, Даруся і Орися — дочки,
Роман — зять. Едмонтон.

— — — — —

У другу річницю смерти нашого дорогого сина, бл. п. Євгена Дмитренка, який відійшов від нас в трагічнім випадку 13-го січня 1970 року, цією дорогою ми, батьки, складаємо на нев'янучий вінок у світлу пам'ять покійного $8.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Пелагія, мати і Михайло, батько Дмитренки,
Ґримсбі, Онт.

— — — — —

На свіжу могилу моєї дорогої приятельки і куми, бл. п. Парані Косташ, яка упокоїлась у Вегревілі у її пам'ять замість вінка складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Параня Саламандик, Едмонтон.

— — — — —

Складаю нев'янучий вінок з найкращих троянд в річницю смерти нашої дорогої дружини, мами, бабусі, бл. п. Юлії Бояручк, яка відійшла від нас 31 жовтня 1970 року.

Складаю також нев'янучі вінки і моїм дорогим родичам — татові, бл. п. Семенові і мамі, бл. п. Юліяні Яремчукам, які відійшли від нас 1954 року в м. жовтні. Хай пам'ять про них живе між нами вічно. На нев'янучі вінки складаю $15.00 на журнал „Промінь".

Надія Боярчук, Н. Сурей, Б. К.

— — — — —

Замість квітів на свіжу могилу дорогого вуйка, бл. п. Івана Луцюка, який упокоївся 24 жовтня ц. р. у м. Вакав, Саск, складаємо на пресовий фонд журнала $10.00. Рівночасно висловлюємо глибоке співчуття родині.

Орест і Рома Ґаук, Ґренд Прері, Алта.

— — — — —

В пам'ять дорогого нам вуйка, бл. п. Івана Люцюка, складаємо замість вінка на свіжу могилу, на пресовий фонд журнала $10.00. Василь і Марія Ґаук, Едмонтон.

— — — — —

В десяту річницю смерти нашої дорогої мами, бл. п. Анни Сташин, яка упокоїлась 28 жовтня 1961 року у Ванкувері, складаємо в її світлу пам'ять $10.00 на нев'янучий вінок на журнал „Промінь".

Текля, Параня, Ольга і Дора.

— — — — —

Складаємо нев'янучий вінок на свіжу могилу, бл. п. Василини Смендич, нашої членки, яка упокоїлась в м. жовтні 1971 р. в її світлу пам'ять, засилаємо $5.00 на журнал „Промінь". Разом з тим висловлюємо родині покійної щире співчуття.

За відділ ім. С. Русової в Кемсак, Саск.
М. Ковалишин.

— — — — —

На нев'янучий вінок, бл. п. Параскевії Шосталь, членки нашого відділу, яка упокоїлась в осені 1971 року в Кемсак, Саск., складаємо $5.00 на пресовий фонд журнала „Промінь". Разом з тим висловлюємо щире співчуття родині пок. Параскевії.

За відділ ім. С. Русової в Кемсак, Саск.
М. Ковалишин.

Громадська і родинна хроніка

З НЕСПОДІВАНКИ НА ДОБРУ ЦІЛЬ
Келгари, Алта

У нас в Келгари є звичай, що час від часу відвідуємо одні одних — чи то з нагоди дня уродин, чи то з нагоди поселення у новім домі і при цій нагоді, крім добрих дружніх, товариських відношень не забуваємо про нашу пресу.

Цього разу до добрих знаних громадян п-ва Ткачуків завітали їх друзі, щоб привітати господарів у новонабутім домі, побажати їм щастя, здоров'я і всього добра на многії літа.

Гостина проходила в теплій товариській атмосфері. Привіти і побажання виголосили: п. Маковський, п. Зип. Пані Чернецька після привітання і побажання всього добра п-ву Ткачукам в їх новім домі вручила господарям пам'ятковий дарунок а до гостей звернулась з проханням зложити дар на прес. фонд журнала „Промінь", бо він також є приятелем нас всіх.

Гості щиро віднеслись і зложили $16.70.

Єлена Коваль.

З ОКРУЖНОГО З'ЇЗДУ В СОНДАВН, МАН.

Дня 26-го серпня 1971 року відбувся в Сондавн, Ман. окружний з'їзд Союзу Українок Канади. Організуванням з'їзду та його програмою зайнялась окружна представниця пані Марія Ілюк при помочі членок відділу. Програму з'їзду упляновано спільно з управою Пров. екзекутиви Союзу Українок в Манітобі.

В неділю рано відбулась Служба Божа, яку відправляв о. Лакуста. По Богослуженні гості і делеґати перейшли до Народного Дому на спільний обід. По обіді слідувала програма з'їзду, яку о. Лакуста відкрив молитвою та побажав успішного з'їзду. Окружна представниця, пані Марія Ілюк привітала гостей і делеґаток.

Слідували привіти що їх складали представники громадських установ та делеґатки сусідніх відділів. Перший привіт зложив голова місцевої церковної громади п. Вол. Ілюк, делеґатка відділу ім. Лесі Українки пані Марія Ґушуляк з Форт Френсес, молодшого відділу св. Анни з Форт Френсес пані Михаліна Випрук, від відділу ім. св. Ольги в Сірко пані Д. Куцак, з відділу св. Ольги у Толстой пані А. Квасніцька, від відділу ім. О. Кобилянської з Вайта — пані Анеля Ґавронська, голова відділу ім. О. Кобилянської з Роза — пані Анна Баран, з відділу ім. О. Кобилянської з Вінніпеґу — пані Українець, членка відділу ім. Л. Українки — Вінніпеґ, пані Марія Негрич.

По привітах слідувала деклямація Катрусі Шкрумеди з Вайта — „Українка я маленька".

Заступниця голови Пров. Екзекутиви пані Марія Мандзюк вітала учасників з'їзду в імені пров. управи, а зокрема передала привіт від голови пані Марії Білоус. Тема її доповіді була „Виховання наших дітей".

„Як кожний нарід — говорила пані Мандзюк — шанує і дорожить своєю рідною мовою, так і ми твердо стоїмо на тім, що наша мова є одинокий чинник, який зберігає і охоронює нашу окремішність як народу з властивою йому культурою. Ми не відгороджуємось від наших співгорожан іншого походження, ми знаємо і шануємо державну мову Канади, але нам треба знати де стати".

У своїй обширній промові пані Мандзюк торкнулась тих важливих актуальних проблем виховання, особливо домашнього виховання в родині, закінчуючи свою доповідь пригадкою про століття народин Лесі Українки, поетки, яка дала нам вільнолюбні і клясичні твори.

Після промови пані Мандзюк слідувала концертова точка — народній танок, відтанцювали Кені Левенек і Богдан Ілюк. Промовляла до зібраних провін. референтка журнала „Промінь" пані Єлисавета Білич. Вона заохочувала членок передплачувати і читати журнал та піддержувати його фінансово. Говорила також про стипендії, що їх виплачує Пров. Екзекутива Союзу Українок студентам. Закликала молодь брати активну участь в організаційнім житті. Критика є лише тоді добра, коли вона конструктивна, а Союз Українок Канади робить всякі старання, щоб скеровувати нашу молодь на добру дорогу.

Пані Ангелина Павлик, голова Філії Мистецтва і Музею при Пров. Екзекутиві Союзу Українок в Манітобі говорила про стан музею та музейну фундацію, на яку тепер проводиться кампанія за збірками. Пані Павлик запросила учасниць з'їзду на чай, який відбудеться в авдиторії Катедри Пресв. Тройці 31 жовтня і на якім буде вистава рушників.

Слідувала доповідь добр. Лакусти, доповідь у відсутности добродійки прочитав о. Лакуста.

Тема доповіді: „Наша молодеча організація СУМК". У своїм обширнім слові добр. Лакуста спинилась на історії цієї молодечої організації, порівнюючи давніші часи до сучасних та шукаючи розвязки на сучасні проблеми. „Як добрі родичі — наводить авторка — дбають, щоб дати своїм дітям освіту і добре виховання і щоб з часом передати їм те, що самі придбали, то так і батьки кожної організації дбають про свою молодь. Вони хочуть ту молодь добре виховати, ввести її в громадське життя, передати їй свій досвід і свої громадські здобутки і щоб та молодь дальше розбудовувала те життя. Для доброго виховання молоді добр. Лакуста навела три важливих засаді: бути прикладом молоді, мати довіря до молоді і третє — конструктивна будуюча критика.

Після доповіді відбулась коротка дискусія на порушені теми. Пані Клавдія Долинчук з Толстой зложила привіт з'їздові і зробила заклик за пожертвами на організаційний фонд.

Імена жертводавців: по $15.00 — відділ Лесі Українки у Форт Френсес, Відділ ім. Св. Анни у Форт Френсес; по $5.00 — о. Лакуста, відділ О. Кобилянської в Сондавн, відділ О. Кобилянської у Вайті, відділ О. Кобилянської в Роза, відділ св. Ольги в Сірко, відділ св. Ольги в Толстой; по $2.00 — Клавдія Долинчук, Анеля Ґавронська, Марія Ілюк, Єлена Влад, Марія Мандзюк, Анна Баран, Анаст. Крепякевич, Єлисавета Білич, С. Олійник, Володимир Ілюк, Н. Назаревич; по $1.00 — пані Українець, Іван Куцак, пані Зелена, Василина Ґушуляк, пані Стефюк, Марія Негрич, Домка Чоботар, Марія Шкрумеда, Софія Сторожук, І. Квасніцька, Марія Шипиг, Мих. Чоботар, Василина Мельничук, Марія В. Ілюк, Павліна Данилейко, Теодор Ілюк, І. Куцак, Б. К. Ґушуляк, М. Соколюк, Ю. Чоботар, пані Меленко. Разом $104.00.

Марія Негрич, секр.

З ЧЛЕНСЬКОЇ ГОСТИНИ НА „ПРОМІНЬ"
Гамільтон, Онт.

Наш відділ ім. Лесі Українки при Соборі Св. Володимира може бути гордий за свою всебічну діяльність. Працює він не тільки для потреб своєї громади, а членство його і заряд дбають про свою пресу, про виховні інституції, рідне шкільництво й інше. І так заходами управи відділу відбулась 22 вересня 1971 р. Членська Гостина в Джордж ресторані на Бартон вулиці. Цю членську вечеру ми відбули в ресторані, щоб наші членки могли всі разом, як одна сестринна родина засісти за стіл, не думати про посуд та прибирання, послухати слова проводу та погуторити в дружній товариській атмосфері. Всіх нас було 79 членок та присутні запрошені гості, як о. Прот. В. Федак, п. Кубрак — голова громади, п. Серватюк від ТУС.

За удекорований квітами і свічками головний стіл засіли членки заряду і запрошені гості: пані М. Грицьків — касирка, пані Гребенюк — заст. голови, пані М. Пилипюк — рек. секретарка, пані М. Пасіка — голова, о. прот. Василь Федак, добр. Федак, пан Кубрак — голова церковної громади з дружиною, від ТУС пан Серватюк з дружиною і пані Г. Довбета — голова Комітету цієї Членської Гостини.

Відкриваючи імпрезу, голова відділу пані М. Пасіка представила членок і попросила о. Федака провести молитву та поблагословити страви. Вечеря проходила в гарнім товариськім настрої. По вечері слідувала програма, яка складалась з промов і привітів. Голова Комітету Членської Гостини покликала до слова пароха громади о. прот. Василя Федака. Після привітального слова о. Федака вітав членок голова церковної громади п. Кубрак і від ТУС п. Серватюк. Кожний з промовців оцінював громадську працю членок відділу, їх посвяту та складав побажання успіхів надалі.

Після промов, голова відділу пані М. Пасіка зложила подяку доповідачам, учасникам вечері і піднесла значення та вартість нашого журнала „Промінь", який стоїть на сторожі нашого українського життя, який є нашим провідником і дороговказом та попросила з нагоди такої врочистої членської гостини зложити дар на журнал „Промінь".

Збірку перевела референтка журнала Марія Пелепяк. З нагоди цієї імпрези членки зложили на прес. фонд журнала $58.00. На закінчення відспівали „Де згода в родині".

Марія Пелепяк

Від редакції

Висловлюємо подяку членкам управи відділу в Гамільтоні, членкам відділу, а зокрема пані М. Пелепяк, яка через кілька років працює віддано для журнала. Відділ крім передплат і пожертв кожного року улаштовує членську гостину і в користь журнала. Оцінюємо і дякуємо.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА МИХАЙЛА І НАДІЇ АНДРУСІВ
Ст. Кетеринс, Онт.

В суботу 11-го липня 1971 р. рідні діти Оля і Віктор, при помочі найближчих приятелів, гідно вшанували своїх родичів з нагоди 25-річчя подружнього життя.

Ювілейне святкування почалося в Церкві, де о. настоятель Ф. Легенюк тепло зустрів шановних Ювілят і відправив вдячного Молебня, дякуючи Богові за щедрі ласки та опіку впродовж 25 років спільного родинного життя та благаючи й надалі Божого благословення. Урочиста відправа, взнеслі молитви до Господа Бога, гарний спів церковного хору під керівництвом диригента п. О. Мельничука — все це разом створювало не забутнє враження на всіх присутніх, які вщерть заповнили церкву. При кінці Молебня, довше слово сказав о. Настоятель, який крім найщиріших побажань Ювілятам, також перечислив найголовніші заслуги в парафії, якими шановні Ювіляти здобули собі багато приятелів та великої пошани. о. Федір вказав, що: „в суспільному житті бувають одиниці, які силою своїх особистих прикмет, тактовною поведінкою та жертвенною працею, з'єднують собі приязнь та пошану свого довкілля". Панство Андрусів належать до свідомих українців, які високо цінять Рідну Церкву, рідні національні Організації і такими стараються виховати своїх дітей.

П. Михайло Андрусів дуже багато попрацював при будові церкви тут в Ст. Кетеринс, яка своїм виглядом і багатими прикрасами являється гордістю не тільки для православних українців нашого міста, але й багатьох співгорожан, які подивляють працьовитість українців.

Пані Надія Андрусів, як добра і дбайлива господиня свого дому, добра дружина і мати своїм дітям, вона глибоко відчуває і розуміє ролю рідної Церкви і рідної організації. Її щира людяність та працьовитість здобула собі прихильність і пошану серед наших громадян, а особливо серед членства Жіночого Товариства Союзу Українок Канади.

З Церкви всі присутні перейшли до гарно прибраної парафіяльної залі, де на головному столі, серед живих квітів, стояв традиційний український коровай. При вході до залі дуже тепло привітали шановних Ювілят хлібом-сіллю, живими квітами.

Господарем ювілейного бенкету був найближчий приятель Ювілятів п. Дмитро Запішний, який дуже гарно і вміло вив'язався із свого завдання. Після короткого привіту, Молитву Господню проспівали всі присутні і почалася багата гостина.

По вечері було виголошено багато привітів і всі промовці з радістю підкреслювали свідомість, працьовитість, а також жертвенність шановних Ювілят. А на доказ щирої любови, майже, всі промовці складали дорогі подарунки. Треба сказати, що, мабуть, ще ніхто в нашій парафії не одержав стільки коштовних дарунків, як П-во Андрусів. Тіштеся дорогі Ювіляти тією пошаною, якої Ви удостоїлись за Вашу працю.

Глибоко зворушені Ювіляти, в сльозах радости, подякували в першу чергу своїм дітям Олі і Вікторові, ближчій і дальшій родині, ювілейному Комітетові, а особливо ініціяторам п. Д. Запішному і п-і М. Ситник, які найбільше потрудились у влаштуванні цього родинного ювілею. Не проминули також подякувати і іншим людям, як ось п-і Бондзюк, яка не зважаючи на свій стан здоров'я, взяла на себе обов'язок господині, яка при помочі приятелюк і членок Жіночого Т-ва, приготовила дуже смачні страви. Дякували також о. Настоятелеві, церковному Зарядові, церковному хорові, Жіночому Т-ві, В. Дем'яненкові, всім присутнім, а особливо всім тим, які поприїжджали з інших міст, як Канади так і Америки.

Під час забави переведено збірку на добродійні цілі, а також на українську пресу, з якої призначено на „Промінь" $20.00. Жертвували: по $10. п-і М. Ситник, М. Андрусів, Т. Руденський, по $5. М. Кухар, Д. Запішний. Щира подяка жертводавцям.

Приятель

УПРАВА ВІДДІЛУ ІМ. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ В САСКАТУНІ. Заряд за 1970 рік — зліва направо — перший ряд — Ольга Гавриш, Марія Ткачук, Емілія Табашнюк, Марія Дорош, добр. Олена Славченко, Анна Ріпак, Дора Баєр, Анастасія Бур'яник. Другий ряд: Анна Янів, Вероніка Лозова, Параня Турецька, Анна Тріщук, Василина Заліщук, Анна Гарасимчук, Анна Папіш, Варвара Катеринич, Марія Мадюк. Третій ряд: — Марія Воронюк, Павліна Хомин, Євгенія Симчич, Віра Лабач, Ольга Андрущак, Михайлина Никифорук, Софія Охітва. Нема на знимці: Каролі Завидюк, Ірини Юращак, Марії Гарбус, Ольги Луцюк, Василини Добні, Марії Пиць, Розини Драган, Парані Чорної, Галі Максимюк, Софії Стратійчук, Маланії Пігач, добр. Марії Кравченко, Єлисавети Вахняк, Софії Грещук, П. Бокшован, В. Букурак.

САСКАТУН, САСКАЧЕВАН
Відділ ім. Ольги Кобилянської
(Це звіт за 1970 р.)

Річні збори були розділені на 2 частини. 24-го листопада 1970 р. після закінчення місячних зборів почалася перша частина річних зборів — читання звітів поодиноких членок. Цією частиною провадила голова відділу пані Марія Дорош. 13-го грудня 1970 р. докінчення звітів і вибір нового заряду на 1971 р.

Голова відділу пані Марія Дорош, привітавши присутніх, подякувала членкам за співпрацю і передала проведення річних зборів пані Галі Максимюк, яка була головою річних зборів, а добр. Л. Удод — секретаркою. Отець Г. Удод після молитви привітав присутніх і висловив своє признання відділові за проведену цілорічну роботу і закликав до дальшої праці. Голова Катедральної громади, пан Микола Дорош подякував відділові за його роботу, а особливо підкреслив працю членок в ділянці української школи. Пані О. Гавриш, голова Провінц. Екзекутиви на Саскачеван, привітала присутніх, оцінила діяльність членок і закликала до дальшої ще більшої співпраці. Пані С. Стратійчук, голова Музею і пані Г. Ткачук — перша заступниця голови Союзу Українок на Канаду висловили свої привіти і побажання відділові. Рек. секретарка добр. О. Славченко перечитала звіт річних зборів з минулого року.

1970 р. до відділу записалося 14 нових членок, які були офіційно прийняті на чайку членства. Отже всіх членок при відділі є 214. Готуючись до 50-тилітнього ювілею відділу, який вже наближається, реф. членства пані Е. Табашнюк вислала спеціяльні анкети членкам, щоб мати точні статистичні дані про кожну членкиню.

В 1970 році відділ відсвяткував свято Л. Українки, Свято Книжки, доповідь пані С. Стечишин про знахідку початків нашого письма „Влесова Книга", вечір вшанування бувших голів на якому промовляли пані М. Ткачук про значення Союзу Українок Канади. Пані М. Ткачук керує СУМК-івським і церковним хорами і під її керівництвом ці хори спільно виступали в Сентеніял Авдиторії на Міжнароднім концерті. Наші членки беруть активну участь у церковному житті, колядують і влаштовують щедрівки. На „День матері" ми обдаровуємо найстаршу маму квітами. Наші членки брали участь в Семінарі РУШ Середньої Єпархії. Голова відділу пані Марія Дорош брала участь у місійних і передсоборних нарадах і була делегаткою від Катедри Св. Трой-

ці в Саскатуні на 14-ім Соборі нашої церкви в Вінніпегу.

Дякуючи реф. журнала „Промінь" пані Марії Гарбус за 1970 рік було зібрано $275.00 — 55 передплат, з них одна нова; вислано на 3 нев'янучі вінки $25.00; зібрано $60.00 на Різдвяні побажання. В нашому відділі в Саскатуні є 135 передплатниць журнала „Промінь".

При відділі є бібліотека, якою опікується пані Анна Гарасимчук. За 1970 р. слідуючі особи подарували книжки до бібліотеки: пані Янда „Кенедіен Тейпестрі"; пані Карнаух „Ту їрс ін Совєт Юкрейн"; пані Маланія Пігач подарувала дуже багато книжок. Відділ подарував до міських шпиталів 12 книжок „Блискуча зоря", 4 книжки — „Дорогами Сорокріччя", 3 книжки „Кенедіен Тейпестрі". Пані С. Стечишин купила від відділу „видатні Жінки України", а пані Анна Янів — „Дорогами Сорокріччя". Щоб поширити книжки між членками, а разом з тим і заробити грошей, відділ давав одну книжку „Українська Жінка в Хореографії" та розіграв на кожних зборах.

Реф. зовнішніх зв'язків представництва С.А.С. і до Жіночої Ради є пані Марія Мадюк і пані Євгенія Симчич, які по своїй змозі відвідують збори Ради і інформують наш відділ про цікаві і важливі справи. Річна Провінц. Конвенція Ради відбулася в Саскатуні на Кемпусі Університету, на якій були присутні від нашого відділу пані С. Стратійчук, О. Гавриш, Гнатишин і М. Мадюк. Реф. соціяльного комітету і бінго пані П. Турецька повідомила нас, що цього року відбулося 21 бінго, яке дало $5,638.00 чистого приходу.

Від реф. обідів пані Анни Янів довідуємося, що відділ влаштував громадську забаву, видав вечерю для дітей — колядників рідної школи, Святу Вечерю, вечерю в честь пані Гнатишин, сніданок дітям після сповіді, Спільне свячене, місійний обід, 10 весільних обідів, 9 ТУС вечер, 11 похоронніх обідів, 5 поминальних обідів, 2 пущень, 1 бенкет КУК, дуже успішний „сморгасборг", храмовий обід на Зелені Свята, День Подяки й прийняття для студентів, Свято Православної Молоді. Відділ помагав під час Міжнародного виступу в Сентеніял Авдиторії, дарував печиво, вареники й голубці на „Інтернашіонал" чай. Було 2 Різд. і 2 Велик. чаї і випродажі печева та ручних робіт.

Пані Анна Янів є також референткою добродійної праці. Протягом року вона відвідала 7 шпиталів умовохворих і передала Різдвяні подарунки від відділу. Наш відділ опікується хворими в міських шпиталях. Через реф. шпиталів пані Софію Охітву, яка добирала собі жінок на поміч, було відвідано 488 пацієнтів. На Різдвяні і Великодні Свята відділ вручає хворим подарунки, а впродовж року висилає картки Союзу Українок Канади з смолоскипом. Пані Анна Папіш за свій власний кошт щорічно обдаровує хворих санаторії. Ми маємо також представницю до Інституту Сліпих і по змозі допомагаємо потребуючим у цій установі. Допомагаємо Червоному Хрестові, а також не забуваємо про полеглих на війні вояків і кладемо вінок на „Ремембренс дей".

Пані Анна Папіш є дуже працьовитою референткою молодшого СУМК-у. До молодшого відділу СУМК належить 40 дітей у віці 10-15 років. Збори провадяться українською мовою. Крім зборів щодругої неділі сумківці йшли на Вечірню відправу або мали виклади релігії. Сумківці беруть активну участь в церковному житті: прислуговують біля священика, співають в хорі. На Провінц. з'їзді СУМК-у у Вакав брали участь в змаганнях в красномовстві, танках, драмі і одержали 2 чаші. Сумківці беруть участь в концертах, які відбуваються при громаді; колядують, пишуть писанки, відвідують хворих сумківців і обдаровують квітами. Члени відділу відпочивали на літній оселі „Зелений Гай" у Вакав. Вислали 2-х делегатів на Семинар РУШ Середньої Єпархії. Подавали дописи про свою роботу до „Сумківця", „Трембіти" і „Українського Голосу". Відділ подарував на пресовий фонд „Сумківця" — $5.00, на Всіх Святих — $10.00, на пресовий фонд „Українського Голосу" — $5.00, на організаторів СУМК до Централі — $50.00, а також спонзорував одну Ювілейну програму Саскатунської Місійної радіопередачі в сумі $35.00. Разом всіх пожертв на суму $105.00.

Продавали квіти на „День матері", мали 4 випродажі печива. Членська вкладка разом з передплатою журнала „Сумківця" — $3.50. 23 члени були передплатниками „Сумківця". Прихід за 1970 рік $617.01, розхід $461.79. В касі лишилося $155.79. Це був успішний рік. Щира подяка всім за співпрацю.

Управа молодшого відд. СУМК-у на 1970-71 р. р.: голова — Василина Балон, уступивший голова — Богдан Боднарчук, заступник голови — Василь Оленюк, рек. секретарка — Соня Чуганюк, касієрка — Лариса Маїк, соц. рефер. Тарас Багрій, телефону — Петро Славченко, пресовий реф. — Павло Славченко, реф. членства — Соня Дептух.

Реф. комітету майна кухні пані Варвара Катеринич повідомила, що цього року докупили 10 тузинів всякої посуди на $799.68 і морозильник (фрізер) до кухні відділу.

За 1970 р. відділ жертвував на Катедру Св. Тройці в Саскатуні — $9,231,10, на журнал „Промінь" — $95.00, на Колегію Св. Андрея для теолога — $500.00, на Інститут П. Могили — $800.00, на журнал „Сумківець" — $100.00, на СУМК — $280.00, на „Український Голос" — $100.00, на радіопередачу — $250.00, громаді Всіх Святих в Саскатуні — $1,630.00, на організаційний фонд СУК — $100.00, на Музейну Фундацію — $600.00.

Фінансовий звіт: в касі лишилося з 1969 року — $496.18, прихід за 1970 рік — $28.568.39, розхід за 1970 рік $26.161.08, в касі залишилося $2.903.-49.

Заряд відділу на 1971 р.: голова — О. Андрущак, уступивша голова — М. Дорош, заступниці голови — Д. Баєр, Г. Максимюк, А. Бур'яник, К. Завидюк; рекордова секретарка — добр. О. Славченко, заступниця рекорд. секретарки — А. Тріщук; кореспо. секретарка — добр. Л. Удод; касієрка — В. Заліщук. Референтки: культ. освітня — К. Шолтер, членства — Е. Табашнюк, бібліотеки — А. Гарасимчук, журнала „Промінь" — М. Гарбус, пресова — П. Хомин, мистецтва — С. Грицюк, архіву — Р. Драган, міжнародних справ — І. Юращак, шпиталів — І. Юращак, садочка — П. Чорна, перекусок — В. Добні, М. Піц, обідів — А. Янів, В. Лозова, чаїв — О. Кей, І. Юращак, бінго — М. Корчинська, умово-хворих — А. Янів, інституції сліпих — А. Ріпак, фонду фундації музею — Р. Драган, домашньої економіки — С. Бойчук. Представниці до К. У. К. — М. Дорош, А. Янів, І. Михаленко, П. Турецька, С. Стратійчук. Представниці С. А. С. і Жіночої Ради — М. Мадюк, Є. Симчич; реф.-шкільництва — В. Лабач. Надзірна Рада Молодшого СУМК-у — А. Папіш, надзірна Рада

Старшого СУМК-у — А. Клапоущак. Комітет майна кухні — В. Катеринич, М. Никифорук, М. Пігач. Контрольна комісія: А. Антонійчук, Є. Рудевська, А. Кіщук. Голови кружків: А. Янів, М. Пігач, В. Лозова, О. Гнатюк, С. Бойчук, П. Турецька. Сестриці: М. Пігач, В. Катеринич, М. Никифорук, П. Бокшован, Л. Букурак. Почесні сестриці: С. Ґрищук, В. Катеринич.

Рек. секретарка **Олена Славченко.**

З НАГОДИ ДНЯ УРОДИН
Лонґ Бренч, Онт.

14-го лютого 1971 р. о 3-ій годині по полудні діти, внуки, родина і приятелі улаштували приємну несподіванку пані Параскеві Дверничук з нагоди її 70-ліття.

На означений час пані Параскева Дверничук приїхала до церкви, де при дверях за українським звичаєм привітали її діти і внуки. Вдячний Молебень за здоров'я пані Параскеви Дверничук, відслужив от. Прот. Михайло Боднарчук та виголосив її привітальне поздоровлення.

Опісля перейшли до церковної залі на смачний і добірний обід, який приготували родина шановної іменинниці. Господар свята п. Степан Школьний привітав іменинницю теплими словами, привітав всіх гостей та попросив о. Прот. М. Боднарчука провести молитву. По молитві проспівано грімке многоліття. Відтак господар свята, п. С. Школьний представив гостей за почесним столом, а внуки радісно причепили чудовий корсаж своїй дорогій і любій бабусі. Господар свята, п. С. Школьний у гарній, гумором мережаній промові, переказав життевий шлях достойної ювілятки.

От. Прот. Михайло Боднарчук у привітальному слові, схарактеризував ювілятку як добру, побожну, активну і жертвенну парафіянку, яка на протязі 30 років виконувала солідно обв'язки старшої церковної сестриці, та побажав її, щоб Всевишній зберігав її в добрім здоров'ї.

Дальші промовці: пані Катерина Дяк, голова Церковного хору при Церкві Св. Димитрія, пані Роза Балабан і Параскева Кумпан, які щирими словами вітали ювілятку та зложили її сердечні побажання.

Пані П. Дверничук є основницею і почесною членкою Церковної Громади Св. Димитрія, є почесною членкою Союзу Українок Канади відділ ім. Софії Русової, та вже довгі роки передплачує українську пресу: „Український Голос", журнал „Промінь" та інші книжки і журнали.

Зворушена до сліз ювілятка щиро дякувала всім за вияви доброго серця, дітям за приготування цього свята, от. Прот. М. Боднарчуку за молитви та благословення, родині і гостям за вияви сердечности, усім за гарні подарунки. На закінчення от. Прот. М. Боднарчук промовив молитву, та побажав від Громади Св. Димитрія здоров'я та многих літ.

Всі гості підходили до Ювілятки та бажали їй всього найкращого, а господар п. С. Школьний пригадав за українську пресу. Збірку провели пані Елва Данилсон і п. адвокат Андрій Мартин. Збірка принесла $17.50 і була призначена на журнал „Промінь".

П. Кумпан.

МОНТРЕАЛ, КВЕ.
Відділ „Доньки України"

Голова, пані С. Кульба, відкрила річні збори, які відбулись 14-го лютого, 1971 року. Вскпр. о. д-р Вол. Слюзар провів молитву і привітав членкинь та підкреслив важність Жіночого Товариства у церковно-громадському житті. В цей день, зараз по Службі Божій відслужено панахиду за померлих членкинь, а на зборах ще раз їх вшановано хвилевою мовчанкою. Зборами провадила пані Г. Сенишин, і секретарювали пані М. Запаринюк, і пані С. Береза. Всі членки заряду подали звіт з проробленої праці: Місячних зборів відбулось 9, а екзекутивних 8. Наш відділ виконав всі обов'язки і вкладки до централі і до східної екзекутиви Союзу Українок Канади. Членки збирали передплати і оголошення на журнал „Промінь". Співпрацюючи з складовими організаціями Т. У. С. і С. У. М. К., наші членки входили у різні комітети у приготуванню З'їзду Східньої Канади С. У. С., в Монтреалі, і постійно дають повну кооперацію і поміч у вихованню нашої молоді у С. У. М. К.-у, в Недільній і Рідній Школах, і на оселі Святої Софії. Все в нас є старання втягнути молодь до співпраці з складовими організаціями С. У. С., і включати їх в наші програми та імпрези. Цього року членки, як колишні сумківці, з гордістю включилися у святкуванню 35-го Ювілею Монтреальского Відділу С. У. М. К. З нагоди 60 ліття „Українського Голосу", відсвятковано ювілей разом з відділами Т. У. С. і С. У. М. К., і зібрано пожертву на ювілейний фонд. Весною з'організовано показ „Історичних Українських Строїв за 1000 Років", який входив у програму „Весняного Чайку", і в той час, відбулась також зустріч з головою східньої екзекутиви, пані Орисі Сушко, і членками управи.

Під час року, членки заслухали на зборах доповіді на різні поучаючі теми, а у Великодний Піст, мали дискусійні виклади виголошені нашими священиками. Цього року звернено увагу на Рік Православної Молоді, і при кожній нагоді це було відзначено у наших програмах.

Після місячних зборів, відбувались літературні вечірки, де були читані поеми і твори наших письменниць, а з нагоди 100-річчя від народження Лесі Українки, спільний комітет всіх українських жіночих організацій міста Монтреалю, запросив аматорський гурток з Ню Йорку, з драматичною виставою „Лісова Пісня". Очолювала цей комітет наша бувша голова, пані Г. Сенишин.

Як допоміжні поради до домашної економії, членки заслухали під час зборів, доклад про правильну дієту і збереження рівномірної ваги для кращого здоров'я. Відбувся показ пластикової посуди, „тапервір", і членки гуртком відвідали фірму натурального газу, де відбулась демонстрація куховарства.

Наш відділ брав активну участь у різних імпрезах улаштованих українським громадянством міста Монтреалю. Постійні делеґатки репрезентували наше товариство у Конгресі Українців Канади, в українськім відділі при Музею Мистецтва, в місцевім відділі Об'єднаних Націй, до Тов. Поборювання Рака, до ділового комітету Дому для Старших, і до Монтреальскої Жіночої Ради. Цього року наша членка, пані Г. Мельник, була вибрана заступниця голови в Жіночій Раді.

З нагоди прийняття нових канадських горожан, наші членки виконали ролю господинь в Іміґраційнім Уряді, і подарували писанки урядовцям і новим горожанам. Для інформативної орієнтації, наш відділ влаштував панель-дискусію про проєкт „Правильника 62", в справі реорганізування англійської і французької Шкільних Рад в Монтреалі. Як кожного року так і цього, членки нашого товариства прибрали „Українську ялинку" у Монтреальскому Музею Мистецтва, і долучились своєю пожертвою в су-

мі $100.00 на закуп картини Василя Курилика до постійної виставки в цім музеї. Відділ влаштував великий Річний Базар і запросив молодший відділ Союзу Українок ім. „Ганни Барвінок" і відділ С. У. М. К. до співпраці. Під час року відбулись більша і менші розігравки, і з того пожертвували на церковні, народні і культурні цілі. Щороку розігравка писанок призначена на Колегію св. Андрея. Наш відділ брав участь у продажі квіток на Товариство Об'єднаних Націй, і на фонд Поборювання Рака. Членки долучились до збірки на Східний Пакістан, на Червоний Хрест, і на Українських Інвалідів. Занимались збірками на квіти до Божого Гробу, на коляду до церкви, і на залізний фонд. Наш відділ входив у громадський комітет для Української Енциклопедії, і зібрав окремий фонд на цю ціль, висвітленям прозірок про подорож на Україну. Наші членки обов'язково відвідують хворих та дають розраду і поміч потребуючим. Церковний комітет цілий рік дбає про красу і чистоту нашого Собору. Бібліотеку постійно доповнюється новими виданями. У церковнім хорі, наші членки співають щонеділі зі своїми донечками. На монтреальській виставці „Людина і Світ", наші членки разом із Сумківцями, брали участь у програмі „Українського Тижня", і „Православного Тижня", зі співами, з танцями, з мистецтвом рукоділля, та загальним оформленням виставки як репрезентація української етнічної групи.

Під час року, господині приготовляли обіди на Спільне Свячене, на Різдв'яну Куттю, для членів Місійної Округи, на храмове свято, під час З'їзду С. У. С., на річні збори громади, і на річний базар. На закінчення року передано на Собор св. Софії, — $4,000.00.

Цілий огляд звітів, виявив щирість і відданість членкинь і зарядовців, і як попередними роками, так і цього року, у висліді пророблено праці принесли багато користи. Запрошені голови братніх організацій — Т. У. С., С. У. К. „Ганни Барвінок", С. У. М. К., і Тов. Християнського Милосердя, зложили свій привіт і признання Жіночому Товариству.

ЗАРЯД НА 1971 РІК: Почесні голови — добр. Л. Слюзар, і пані А. Колісник; уступивша голова — пані Г. Сенишин; голова — пані Стефанія Кульба; заступниці — Г. Мельник, О. Регуш, Е. Підвисоцька; рек. секретарка — З. Гоменок; кореспонд. секретарка — М. Зимовець; фінансова секретарка — В. Цюрко; касирка — А. Панчук.

Культурно-освітний Комітет — О. Шевчук, Я. Береза, Т. Жеребецька. Референтки С. У. М. К. — Г. Мельник, М. Зимовець, О. Ковч. Господині — М. Гнатів, М. Пушкар, О. Дудник, Т. Дребот, Ю. Кучер. Церковний Комітет — А. Димитрак, А. Прокопюк, О. Милашук, М. Підкаленко, М. Пушкар, О. Дудник, Н. Романишин, А. Гуменюк. Бібліотекарки — добр. Л. Слюзар, і В. Маланчук. Залізний фонд — К. Савицька, і О. Пасека. Базаровий комітет — О. Регуш, С. Головач, М. Текела, Я. Випрук, М. Березка, А. Турянська, Р. Прокопів, Є. Підвисоцька. Добродійний комітет — Референтка, М. Татарчук. Дім для Старших, Д. Костирська. Відвідувачки хворих — референтки, добр. Л. Слюзар і А. Твердун. Поборювання Рака — М. Нєма. Журнал „Промінь", і Фонд Н. Кобринської — добр. Л. Слюзар, О. Мигаль, М. Нєма. Делегатки до К. У. К. — З. Роніш, О. Шевчук, М. Татарчук, Е. Ґроско, до Монт. Жіночої Ради і Об'єднаних Націй — Г. Мельник, Е. Сенишин, М. Текела; до Східньої Екзекутиви С. У. К. — Г. Мельник. Архіву — С. Головач. Контрольна комісія — О. Русин, О. Ярошевська, Е. Ґроско. Телефоністки — А. Твердун, Н. Романишин, К. Савицька, М. Татарчук.

Зеновія Гуменюк, секр.

ЗБОРИ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ
Відділ у Вінніпеґу

Річні збори відділу КУК відбулися 27 квітня ц. р. Упродовж ділового року відбулося 10 місячних зборів і два надзвичайні засідання. Звіти членок управи висвітлили широку працю відділу в усіх ділянках. З визначніших імпрез, які були влаштовані відділом відзначено такі:

28 лютого 1971 року величава академія в 10-річчя народження Лесі Українки, на якій надзвичайно цінну доповідь виголосила д-р Марина Рудницька. Відділ придбав портрет Л. Українки, який передано до мармурової залі КУК.

У святкуваннях 10--річчя Манітоби Фолклорама 70, наш відділ спільно з чоловічим відділом КУК та з допомогою складових орагнізацій, брав дуже активну участь. Святкування проходили в „столиці Київ" від 3-го серпня до 9 серпня, яка приміщувалась в будинку КУК. Виставка українського мистецтва з різноманітними експонатами чарувала відвідувачів, а смачна вечеря українських страв приманювала велике число відвідувачів різних національностей. Під час святкування 10--річчя Манітоби, королева Єлисавета II відвідала Манітобу і в подарунок від українців Манітоби вручено їй королівський герб, вишитий українськими стібами.

В березні був влаштований Річний чай у будинку УНО. Діловий рік 1970—1971 був надзвичайно успішний фінансово. На річних зборах рішено розділити набуті фінанси в такий спосіб: на видання творів Лесі Українки $500.00; на видання дитячої літератури $100.00; на фундацію Т. Шевченка $250.00; стипендія для українських студентів університету $225.00; на Український Вільний Університет $100.00; сплата крісла в Сентеніял Концерт Гал $100.00; адміністрація до КУК $125.00; Також ухвалено передати для української преси: „Новий Шлях" $10.00; „Український Голос" $10.00; „Поступ" $10.00; „Промінь" $10.00; „Жіночий Світ" $10.00.

Такі великі дари на українські цілі — це доказ щирої та відданої праці представниць відділу на чолі з головою п. Г. Рослицькою.

Новий заряд на 1971—1972 рік: уступивша голова Г. Рослицька; новообрана голова Ґеновефа Білоус; І заступниця Слава Яременко; ІІ заступниця Марія Трач; ІІІ заступниця О. Стебніцька; рекордова секретарка О. Клопик; кореспонденційна секретарка М. Костюк; фінансова секретарка Д. Крестанович; скарбник А. Росс; референтка української преси А. Шевель; референтка англійської преси О. Бабух. Представники до Жіночої Ради: Д. Тернавецька та Р. Данилюк. Представники Горожанства й Еміграції: Е. Клос та Е. Медвей. Домашньої Опіки А. Семотюк; голова культ.-освітнього комітету Слава Яременко; голова імпрезового комітету Е. Клос; архівістка А. Грищенко. Телефонічний коімтет: А. Грищенко, Г. Баляс, П. Кузенко. Контрольна комісія: Е. Канчір, Г. Баляс, М. Вавриков.

А. Ш.

---

* Вироби з темного шовку і сатину довше зберігатимуть блиск, коли, виправши, прополоскати їх у холодній підсоленій воді.

БЛ. П. ДМИТРО ЛЮТАК

У вівторок, 8 червня, 1971 року в місті Монтреалі упокоївся в Бозі бл. п. Дмитро Лютак, член Церкви Св. Юрія в Лашін.

Дмитро Лютак народився 16 серпня 1903 року на Буковині, в селі Рогізна, Чернівецького повіту. До Канади приїхав сам 1929 року. Заробивши трохи грошей вже 1939 р. спровадив до Канади свою дружину Василину і 12-літню дочку Марію. Замешкалий у Монтреалі, він був членом Собору Св. Софії. А коли побудувалась православна Церква Св. Юрія в Лашінах, куди було ближче перейшла родина в члени лашінської громади Св. Юрія. Дружина Василина стала членкою відділу Союзу ім. Кн. Ольги при Церкві.

Дві Панахиді відслужив о. Прот. Т. Чижів 9 і 10 червня, а похоронну Літургію 11 червня відслужив в церкві в присутности родини і друзів, які прийшли, щоб попрощати покійного на вічний спочинок. Тіло покійного

Дмитра похоронено на цвинтарі Монт Роял в місті Монтреалі.

Після похорону відбувся в залі Св. Юрія поминальний обід, якого приготуванням зайнялась пані Наталія Луцишин при помочі родини покійного. Після молитви, яку провів о. Т. Чижів, пані Луцишин попросила учасників похорону, в імя покійного зложити жертву на пресу, яку покійний цінив і любив. Збіркою зайнялась Валентина Кисленко і пан Тихонів. Зібрано $64.00 з того на „Промінь" призначено $20.00.

Учасник похорону

* * *

Подяка

Я дружина бл. п. Дмитра Лютака, прибита великим смутком і жалем, разом з дочками і сином та внуками складаю щиру подяку учасникам похоронних відправ або тим, що в який будь спосіб причинились добром в тяжких для нас днях. Зокрема дякую пані Турянській та пані Ґенґа, п-ву Луцишинам, які улекшували мій смуток; дякую всім тим що зложили в пам'ять покійного жертви на пресу та дітей калік.

Покійний залишив у глибокім смутку свою дружину Василину, дві дочки Марію і Вікторію, сина Ілярія, 4 внуків і дві сестрі в Україні. Хай канадійська земля буде Тобі легкою дорогий наш мужу, батьку і дідусю.

Василина Лютак з родиною.

ЗМІСТ XII РІЧНИКА

Бібліографія

	ч. ст.
„Кланялися вам три України"	2 — обкл. 2
Нові книжки	3 — обкл. 2
Нові книжки	3 — обкл. 2
Нові книжки	6 — обкл. 2
Рецензія — „Мальви"	6—20
Одержані книжки	7 — обкл. 2
Одержані книжки	8—9 — обкл. 2
Одержані книжки	11 — обкл. 2
Johanna Michalenko — Ukrainian short stories	5—16

Для дітей

	ч. ст.
Р. Завадович — Дитяче Різдво	1—21
І. С. — Перша ялинка	1—21
Коляда	1—21
Леся Українка — Літо краснеє минуло	2—26
П. Бабанський — Яшко	2—26
М. Познанська — Моя ляля	2—26
Б. Єрухимович — Півники	2—26
Т. Шевченко — Іду я тихою ходою	3—15
Г. Ємельянова — Рукавички - Мандрівнички	3—15
Г. Бойко — В зелені квітучій	3—15
Н. Калініна — Хіба так граються	3—15
„Готуйсь" — Таке сонце як писанка	4—21
Л. Х. — Пригоди писаночки	4—21
Ар. Музичук — Мамине свято	5—23
Г. Гриненко — Костикова мама	5—23
Олексій Штойко — Виправився	6—19
Андрій Бондарчук — Помічниця	6—19
М. Підгірянка — Верховина	7—21
— Пригоди Ціпи	7—21
М. Стельмах — Як я читаю	7—21
М. Лисич — Школярі	8—9—22
Ю. Кохан — Гойдалка	8—9—22
М. Підгірянка — На волі	8—9—22
І. Тутковська — Місячна колискова	8—9—22
Т. Коломиєць — Осінь	10—24
Г. Демченко — Калинка	10—24
— Ой ну, котку рябку	10—24
О. Сенатович — Рахунки	10—24
— Гавкучий пес	10—24
К. Гриб — Чому скаржились книжечки	11—22
— Розумна відповідь	11—22
Т. Волгіна — Хитруватий Євгенко	11—22
В. Ладижець — Наша квочка	11—22
— Маленькі друзі	12—20
— Чому в Івасика світилися вуха	12—20
За **В. О.** Брат і сестра	12—20
Г. Демченко — Білочка	12—20

Видатні постаті

Н. Полонська-Василенко — Світлої пам'яті Наталії Михайлівни Дорошенко	1— 9
Л. І. Міщенко — Леся Українка	2— 3
Н. К. — Валентина Ткаченко	2—13
Є. Білич — За многранну діяльність	3—10
Н. К. — Юліян Стечишин	4—14
Маркус Ван Стін — Маргарита Атвуд — поетеса і повістярка	5— 8
Редакційна — Н. К. — Переде маєстатом духового портрету	7— 1
Н. К. — Вінніпежці вітали пані Галю Гнатишин	7— 5
Є. Василів — Вшанування Марії Волосевич	7—13
М. Волосевич — Валентина Завадська	7—19
Надія Боднар — Леся Івасюк	8—9— 7
М. Гуць — До 100-річчя від дня народження Василя Стефаника	8—9— 8
Ю. Колесниченко — Анна Ярославна — королева Франції	10—12

ч. ст.

Зоя Плітас — Галя Мазуренко ... 10— 9
Наталія Кібець — Анатолій Патрикійович Свидницький ... 11— 6
Приятелька — Оля Ковч ... 11—14
Н. Н. — Temistocle Wirsta ... 6—16
К. С. — Клер Кірклеид - Касґрен, міністер журналу в Квебеку ... 7— 5
Anna Tillenius — Living Bronze ... 8—9—16
Н. Кібець — Маркіян Шашкевич ... 12— 2

Есеї

Н. К. — Редакційна — З Різдвом Святим ... 1— 1
Олекса Воропай — Коляда ... 1— 2
Світляна Мухин — Коляда ... 1— 2
Валентина Єрмоленко — Американський жіночий рух і Наталія Кобринська ... 1— 6
Volodia Smyrniw — The Stone Guest and the Stone Host ... 2—15
К. С. — Історія оживає в канадських фортах ... 3— 9
Л. І. Міщенко — „Лісова пісня" ... 3—11
Н. Прохоренко — Шевченків друг ... 3— 7
Volodia Smyrniw — The Stone Guest and the Stone Host ... 4—18
Н. К. Редакційна — Великдень — свято обнови ... 4— 1
А. Костенко — Леся Українка в Болгарії ... 4—11
Наталія Кібець — По Буковинських Карпатах ... 4—18
А. Костенко — Леся Українка в гостях у Кобилянської ... 5— 5
Оля Горегляд — Маковчик — День Матері і Мама ... 5—12
Наталія Кібець — Особливости найголовніших здобутків українського мистецтва в минулому ... 5—13
А. Костенко — Леся Українка в Берліні ... 6— 4
Н. Кібець — Населення Української ССР ... 6— 6
А. Костенко — Леся Українка вітає в себе Ольгу Кобилянську ... 7— 6
Наталія Кібець — Українці на еміграції ... 7—14
Наталія Кібець — Етнографічний склад українського населення ... 8—9—18
Наталія Кібець — Заключне слово ... 10—13
А. Костенко — Подорож Лесі Українки до Єгипту і одруження Лесі Українки ... 11—19
Anna Balan — Satire ... 5—16
А. Костенко — Остання подорож Л. Українки до Єгипту ... 12— 7
— Canadian Ukrainian Commemorate Church Anniversary ... 12—15
Н. Н. — Halyna Novakiwska ... 12—16

Ідеологічно - програмові

Леся Удод — Промова на день „Членського чаю" 2—22
З. Орест — На дослідно-плянувальній конференції СУС ... 3— 1
Н. К. Редакційна — Ми глибоко стурбовані ... 5— 1
Н. К. Редакційна — Що повинен нам дати черговий З'їзд ... 6— 1
Євгенія Єринюк — СУС — родинна організація ... 6— 7
Оксана Крипс — Роля та завдання українського жіноцтва в процесі їхньої інтеграції в загально-канадське життя ... 7— 7
Helen Hnatyshyn — What About the Future? ... 7—15
Н. К. Редакційна — На сорок-п'ятирічній стійці ... 8—9— 1
Ювіл. Комітет УГПЦ — Звернення ... 8—9— 2

ч. ст.

J. H. Syrnick — The Ukrainian Decalogue ... 6—15
Галина Мельник — Культ-освітня праця ... 4—12
Н. К. Редакційна — На маргінесі 10-го Конґресу Українців Канади ... 11— 1
Н. Н. Редакційна — Рідношкільний фонд ім. В. Сарчука ... 12— 1

Новелі, спогади, оповідання

Олекса Грищенко — Різдво (фрагмент спогадів) 1— 5
Chrystyna Hnatiw — Etude ... 1—15
Л. Забашта — Велич дорогої людини ... 2—10
М. Олійник — Леся Українка на Чернечій горі ... 3— 5
М. Рубашов — Багряні Тіні ... 3— 5
Нат. Королева — На Горі ... 4— 2
Наталія Кібець — З циклу споминів про Великдень 4— 4
Леся Українка — Одержима ... 4— 7
А. Киянка — Материна казочка ... 5— 6
О. Вартанова — А ти мрієш про Ромео? ... 5— 3
А. Чужий — Носити маму на руках ... 5— 7
Йосип Позичанюк — В житі ... 6—12
Наталія Кібець — Чому? ... 5— 9
Гафія Ґаба — Образки — спогади ... 6—13
В. Єрмоленко — Дрібничкові справи ... 6—14
А. Киянка — На душогубці ... 7—10
Василь Стефаник — Дорога ... 8—9—11
В. Стефаник — Моє слово ... 8—9—12
Марія Козак — Із спогадів піонерки ... 8—9—13
Марія Козак — Із спогадів піонерки ... 10— 7
А. Киянка — Анничка чи Аннет? ... 10—19
С. Стечишин — Спогади про Ольгу Кобилянську 11— 8
Ольга Кобилянська — Valse Melancolique ... 11—10
О. Чорногуз — Як вибрати собі ім'я ... 11—24
Е. М. Панчук — Листи Ольги Кобилянської до Августи Кохановської ... 12— 9

Освіта, виховання

Т. Броварський — Оскаржують бабусь ... 1—11
Т. Мосора — Приходять на світ діти злі? ... 2—11
Клавдія Коропецька — Вплив батьків на моральне виховання дітей ... 3— 8
Т. Мосора — Психологія і педагогіка ... 4— 6
РУШ Серед. Епархії — Літні Курси в Саскатуні 5— 2
Н. К. — Літо і рідномовна освіта ... 6— 9
Іванна Дженіс — Заклик до матерів ... 7—17
о. Т. Міненко — На порозі нового шкільного року 8—9— 3
Т. Мосора — Школа і батьки ... 10— 1
С. Василишин — Слово референтки шкільництва 10— 6
Dr. M. R. Lupul — A Just Language Polisy ... 10—15
Т. Мосора — Плекай в родині українську мову ... 11— 4
Dr. M. R. Lupul — A Just Language Polisy ... 11—15
M. S. — Polisy Conference of Eastern Canada ... 8—9 15
„К. С." — Університети провіряють стан етнічних студій ... 10—17
Леся Удод — Занепад української мови по наших домах ... 12—14

Поезії, вірші

К. Малицька — Святий Вечір ... 1— 1
Народне — Текст Новорічних поздоровлень ... 1— 4
Р. Єндик — Віншоване ... 1— 8
Леся Українка — Слово ... 2— 1
В. Сосюра — Лесі Українці ... 2— 1

ч. ст.

Леся Українка — На столітній ювілей української літератури, Де поділися ви, голосні слова і ... 2—13
Як би вся кров моя уплинула отак ... 2—13
В. Ткаченко — Над Календарем ... 2—13
Л. Забашта — Посестрі ... 2—15
L. Ukrainka — Contra Spen Spero ... 3— 1
Генадъ Буравкін — Огонь думок і серця ... 3— 7
Пилип Щербатюк — Тарасові Шевченку ... 3— 9
Павло Чернюк — Дума про Кобзаря ... 3—13
Л. Українка — Соловейковий спів навесні ... 4— 1
М. Мандрика — Воскресення ... 5— 1
Яр Славутич — Матері ... 5—10
Олена Журлива — Над дитиною ... 6— 1
М. К. — Життєдайне ... 6— 4
А. Турчинська — Думний потік ... 6—13
О. Туманян — Вигнанець, сестро, я... ... 6—18
М. Г. Видра — Сестрі ... 7— 9
О. Доріченко — Соломія Крушельницька ... 8—9— 1
Р. Качурівський — Земля Стефаника ... 10— 1
Л. Забашта — Родень ... 10—10
Галя Мазуренко — Мелециця ... 10—11
Галя Мазуренко — Серце княгині Ольги, Реінкарнація і Воскресення, Огородець і Подвиг ... 10—22
Л. Українка — Сльози перли ... 11— 1
Андрій Гарасевич — Осінні сонети ... 1—14
Andrij Harasevych — На еміграції ... 5—15
Lesya Ukrainka — Untitled ... 12— 8
Надія Лан — „Столітник" ...

Репортажі, інформації

— Mosaic Meet Passes sixteen Resolutions ... 1—16
А. Ф. — Зустріч з головою НРЖК. Г. Гнатишин ... 2— 8
К. Бублик — Звіт пров. з'їзду в Б. К. ... 2—12
К. Пенюк і К. Коропецька — Звіт пров. з'їзду в Східній Канаді ... 2—24
З діяльности Пров. екзекутиви в Б. К. ... 2—29
M. Wawryków named Family Court Judge ... 3—20
М. Симчич — Звіт пров. З'їзду в Манітобі ... 3—22
„І. В." — Ви маєте зробити більше — каже вчитель учням — відмінникам ... 4—17
„К. С." — Етнічна преса спонзоруе етнічний проєкт ... 5— 4
— Уряд підтримує міжнародні подорожування та обмін ... 55—11
— Victoria Order of Nurses Metropolitan Toronto Branch ... 5—17
Г. Михальчук — Імпреза в користь Музейної Фундації ... 5—18
Президія СКВУ — У 50-річчя УВУ ... 1— 2
„К. С." — 20-ліття Канадської Сцени ... 6— 5
Н. Н. — Temistocle Wirsta ... 6—16
F. Novosad — F. W. I. C. Seminar ... 6—16
М. Андріящук — А. Романович — жінкою року ... 8—9—21
— Імміграція до канадських прерій ... 10— 2
Леся Удод — Звіт 34-го З'їзду Союзу Українок Канади ... 10— 3
К. Т—чко — Дві високих нагороді за успішне навчання ... 10—21
Ірина Мушка — Конференція про збереження та розвиток української культури в Канаді ... 11— 3
„У. В." — Про письменників в Україні ... 11—17
— Третій Конкурс СУЖ Канади ... 4—14
Є. Прокіпчук і Р. Карпяк — Провін. З'їзд в Альберті ... 4—22
Леся Удод — З пров. З'їзду в Саскачевані ... 5—22

ч. ст.

А. Чайковська і А. Швець — З окружного з'їзду в Давфині ... 11—27
М. Негрич — З окружного з'їзду в Сондавн ... 12—25

Посмертні згадки, пам'яті найдорожчих

Наталя Дорошенко ... 1— 9
Пам'ятник найдорожчим ... 1—20
Юлія Боярчук ... 2—31
Пам'ятник найдорожчим ... 2—14
Пам'ятник найдорожчим ... 3—33
Юліян Стечишин ... 4—14
Пам'ятник найдорожчим ... 4—24
Семен І. Кут — в річницю смерти ... 5—14
Пам'ятник найдорожчим ... 5—33
Пам'ятник найдорожчим ... 6—33
Валентина Завадська ... 7—19
Олександра Пясецька ... 7—25
Ядвига Котишин ... 8—9—26
Василина Несміла ... 8—9—27
Ілєна Кирстюк ... 8—9—27
Дмитро Лютак ... 8—9—31
Пам'ятник найдорожчим ... 8—9—33
Марія Свинарчук ... 10—27
Параскевія Яремчук ... 10—31
Тетяна Слизюк ... 10—31
Пам'ятник найдорожчим ... 10—18
Надія Випрук-Ілика ... 11—23
Гапка Кравченко ... 11—31
Пам'ятник найдорожчим ... 11—33
Явдокі і Гринько Гринів ... 11—30
Степан Ґаба ... 11—30
Дарія Лобай ... 12—13
Оксана Гуменюк ... 12—18
Дмитро Лютак ... 12—31
Пам'ятник найдорожчим ... 12—24

Родинна хроніка, ювілеї, уродини

Олена і Яків Гаврищуки — Ляшін, ... 2—27
Стефан і Марта Ситки — Вадіна ... 2—28
Анна Полович — Канора, Саск. ... 3—25
Дмитро і Анна Василович — Норт Сурей ... 3—28
П-во Дудники — Монтреал ... 5—24
Анна Велігродська — Скарборо ... 5—27
Єлена і Іван Мекетей — Торгилд ... 5—28
А. і О. Бойки та син Роман, Калгари ... 6—26
Гафія Гаврилюк — Монтреал ... 8—9—21
Микола і Марія Гаврилюки — Ст. Кетерінс ... 10—29
Ілля і Анна Койцан — Форт Френсес ... 10—30
Анна Цибак — Едмонтон ... 10—30
Дмитро і Анна Павлюки — Давфин ... 11—29
Михайло і Надія Андрусі ... 12—26
Параскева Дверничук ... ?

Українське народне мистецтво, Музей

Н. К. — Про Музейну Фундацію Союзу Українок Канади ... 1—14
А. Токарик — Склад Ради Музейної Фундації ... 2— 9
Н. К. — Музеї як свідки історії минулого ... 3—14
Управа Союзу Українок — Жертводавці Музейної Фундації ... 4—13
А. Токарик — До членок і прихильників Союзу Українок ... 6—10
Д. Б. — Для музейного кутка ... 6—10

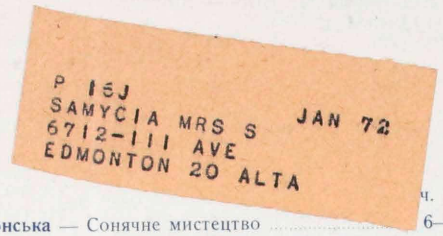

ч. ст.

Т. Яблонська — Сонячне мистецтво ..... 6—11
М. Мадюк — Музейна Фундація Союзу Українок —
Виказ пожертв ..... 8—9—32
М. Мадюк — Музейна Фундація — Виказ пожертв 11—21
— Звернення до відділів Союзу ..... 12—19

Українська вишивка

Іванна Вахна — Філія Мистецтва і Музею Союзу Українок Канади в Торонті в числах: 2—28, 3—21, 4—28, 5—31, 66—32, 7—25, 8—9—31, 10—32, 11—31. 12—17.

Домашне господарство, приписи

1—22, 2—32, 3—32, 4—32, 5—32, 6—32, 7—32, 8—9—32, 10—32, 11—32, 12—32.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛІВ

Смокі Лейк — відділ ім. О. Кобилянської ч. 3—26
Ту Гилс — відділ Л. Українки — 6—29
Едмонтон — відділ Кн. Ольги — 7—22, 7—29
Едмонтон — при Катедрі св. Івана — 7—27
Ендру, відділ Л. Українки — 7—29
Калгари — відділ О. Басарабової — 8—9—25, 12—25
Вегревил — відділ Св. Ольги — 8—9—28
Мусідора — віддії Л. Українки — 4—28.

Манітоба:

Вінніпег — відділ Кн. Ольги — 2—30, 4—30, 11—28
Мензі — відділ Л. Українки — 3—29
Брендон — відділ Л. Українки — 3—30
Давфин — відділ Л. Українки — 3—30, 6—24
Етелберт — відділ Св. Ольги — 5—28
Овкборн — відділ Л. Українки — 5—30, 8—9—24
Вінніпег — відділ О. Кобилянської — 7—24
Роблін — відділ Доньки України — 2—24, 7—27
Сірко — відділ Св. Ольги — 7—25
Вінніпег — відділ Л. Українки — 7—28
Гілберт Плейнс — відділ Л. Українки — 7—30
Флин Флон — відділ Доньки України — 8—9—30
Вайта — відділ О. Кобилянської — 10—26
Сондавн — 12—25

Брит. Колумбія:

Ванкувер — відділ Л. Українки — 2—27, 4—26, 5—27, 6—25, 6—31, 10—29
Волей — відділ Л. Українки — 3—24, 10—25
Борнебі — відділ О. Пчілки — 3—27
Вернон — відділ Св. Ольги — 5—26, 5—27, 6—29, 7—23

Саскачеван:

Фовм Лейк — відділ Л. Українки — 2—28
Канора — відділ М. Маркович — 3—25, 6—25, 8—9—29
Норт Бетлфорд — відділ О. Пчілки — 3—29, 7—23
Принс Алберт — відділ Кн. Ольги — 3—31
Гефорд — відділ О. Басарабової — 4—25, 6—29
Реджайна — відділ Доньки України — 4—29, 5—20
Винярд — відділ Доньки України — 4—31
Гронлід — відділ Кн. Ольги — 4—31
Ватсон — відділ Л. Українки — 4—31
Йорктон — відділ Л. Українки — 5—24, 5—29
Бюкенон — відділ Л. Українки — 5—25, 8—9—28
Годсон Бей — відділ О. Кобилянської — 5—26, 8—9—31
Витков — відділ О. Кобилянської — 5—29
Редфілд — відділ Л. Українки — 5—28
Мазепа — відділ О. Кобилянської — 5—30
Глеслин — відділ О. Басарабової — 5—30
Єлов Крік — відділ Л. Українки — 6—24, 6—30
Стінен — відділ Кн. Ольги — 6—28
Айтуна — відділ св. Ольги — 7—28
Кридор-Блейн Лейк — 8—9—29
Нипавин — відділ О. Басарабової — 10—26
Теодор — відділ О. Кобилянської — 10—26
Шіго — відділ О. Кобилянської — 10—26, 11—25
Саскатун — 12—27

Онтаріо:

Гримзбі — відділ Кн. Ольги — 2—29, 3—26, 6—24
Гамільтон — відділ Л. Українки — 3—25, 3—28, 4—29, 8—9—25, 12—26
Торонто — відділ Кн. Ольги — 4—25, 4—26, 6—27
Виндзор — від. Л. Українки — 4—27, 8—9—23, 10—25, 12—21
Вотерфорд — відділ Л. Українки — 4—31, 5—24
Брентфорд — відділ Л. Українки — 5—20
Тандер Бей — відділ О. Пчілки — 5—24, 8—9—28
Тандер Бей — відділ О. Басарабової — 5—28
Форт Френсес — відділ Л. Українки — 7—26, 7—26
Лондон — відділ Кн. Ольги — 8—9—29, 11—31, 8—9—24
Скарборо — відділ при церкві — 10—30, 5—27

Квебек:

Лашін — відділ Кн. Ольги — 3—29, 4—26
Монтреал — відділ Ганни Барвінок — 5—18, 6—28
Монтреал — Т-во Лесі Українки — 10—30
Монтреал — відділ Доньки України — 12—29

З діяльности відділів Комітету Українок Канади:

Гамільтон — 5—31, 6—26, 10—27
Тандер Бей — 6—26
Торонто — 10—28, 11—28.
Вінніпег — 12—30

СЛУЖБА БОЖА ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ

Едмонтон — з нагоди 50-річчя Відродження УАПЦ в 1921 році в Києві, столиці України, Сергій Яременко написав Службу Божу для мішаного хору, яка є українською мовою в легкому доступному стилі, видана чепурно на гарному папері, книжкою.

Хто б хотів набути, просимо звертатись безпосередньо до автора.

S. Eremenko,
10981-132 Street,
Edmonton, Alberta.

Також, він має Щедрівки і Колядки для фортепіяна та різні пісні на слова Лесі Українки. Хто б бажав набути ці речі просимо звертатись на вище подану адресу.